

VYNIKAJÚCA SO-
VIETSKÁ FILMO-
VÁ HERECKÁ TA-
TIANA SAMOJLO-
VA

LISTOPAD

NOVEMBER

Nr 11 - 1961

Cena 1 zl

ŽIVOT

KULTURNĚ-SOCIÁLNÍ ČASOPIS

Do PREZYDIUM KOMITETU CENTRALNEGO KPZR wybrano 11 osób, w skład Prezydium wchodzą: Leonid Breżniew, Nikita Chruszczow, Aleksiej Kosygin, Frol Kozłow, Otto Kuusinen, Anatas Mikojan, Nikolaj Podgornyj, Dimitrij Polański, Michał Susłow, Nikolaj Szwernik i Gennadij Woronow.

Jako zastępcy członków prezydium KC KPZR zostały wybrani: Wiktor Griszin, Szaraf Raszidow, Kirill Mazurow, Wasilij Mżawanaadze i Władimir Szcerbicki.

W skład SEKRETARIATU KC, liczącego 9 osób wchodzą: pierwszy sekretarz KC KPZR Nikita Chruszczow oraz sekretarze KC KPZR — Frol Kozłow, Piotr Demiczew, Leonid Iljicew, Otto Kuusinen, Borys Ponomariew, Iwan Spiridonow, Michaił Sułow i Aleksander Szelepin.

Na przewodniczącego KOMISJI KONTROLI PARTYZJNEJ przy KC KPZR wybrano N. Szwernika, a na pierwszego zastępcę przewodniczącego Z. Serdiukę.

Przewodniczącą CENTRALNEJ KOMISJI REWIZYJNEJ została Nonna Murawiowa.

Prezydium KC KPZR zatwierdziło skład 11-osobowego BIURA KC KPZR DO SPRAW FEDERACJI ROSYJSKIEJ. Przewodniczącym Biura został N. Chruszczow, pierwszym zastępcą przewodniczącego — G. Woronow i zastępcą przewodniczącego — P. Lomako.

Członkowie Biura: G. Abramow, W. Czurajew, M. Jasnow, L. Jefremow, P. Kirilenko, N. Organow, D. Polański, W. Romanow.

ZJAZD BUDOWNICZYCH KOMUNIZMU

WIELKOŚĆ i znaczenie XXII Zjazdu KPZR dla Związku Radzieckiego, dla obozu socjalistycznego, dla międzynarodowego ruchu komunistycznego oraz dla całej sprawy postępu i pokoju w świecie mierzy należą następującymi faktami.

BYŁ to Zjazd, który uchwałili pierwsi w dziejach ludzkich program budowania — jeszcze za życia obecnego pokolenia — społeczeństwa komunistycznego.

Fakt uchwalenia tego programu w najbardziej syntetyczny sposób charakteryzuje przemiany, jakie nastąpiły w życiu Związku Radzieckiego i w układzie sił na arenie międzynarodowej. Przed przeszło 100 laty Manifest Komunistyczny Marksza i Engelsa przekształcił marzenia o społeczeństwie dobrobytu i sprawiedliwości społecznej w program walki socjalistycznego ruchu robotniczego. Nowy program Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, przekształca idea budowania społeczeństwa komunistycznego w praktyczny program działania. „Budowanie społeczeństwa komunistycznego — powiedział tow. Chruszczow, zamkając obrady Zjazdu — stało się praktycznym zadaniem partii i narodu”.

Olbrzymich wysiłków i olbrzymich zwycięstw we wszystkich dziedzinach życia trzeba było na to, żeby móc obecnie wystąpić z programem zdobycia w krótkim czasie społeczeństwa komunistycznego. Ale dla wprowadzenia tego programu w życie konieczne będą dalsze jeszcze, wielkie wysiłki w kierunku zdobycia materialno-technicznej podstawy społeczeństwa komunistycznego, komunistycznych stosunków społecznych i w kierunku rozwoju komunistycznej świadomości. Znaczenie XXII Zjazdu polega na tym, że w oparciu o naukę marksistowsko-leninowską, w oparciu o naukową analizę praw i tendencji rozwijowych społeczeństwa socjalistycznego wytyczył drogę działania we wszystkich tych dziedzinach.

Program łączy w sobie pionierskość myśli z trzeźwym rachunkiem ekonomicznym i socjologicznym. Zapowiada jednak nową erę w rozwoju Związku Radzieckiego program ten zapowiada zarazem nową erę w rozwoju ludzkości.

ROZWIJAJĄC dzieło zapoczątkowane przez XX Zjazd KPZR, XXII Zjazd rozwinął dalej walkę przeciwko konsepcjom zrodzonym w okresie kultu Stalina i będących wyrazem tego kultu.

Zjazd zaprobował w całej pełni wielką pracę dokonaną przez Komitet Centralny w okresie od XX Zjazdu, w celu przywrócenia i rozwoju leninowskich zasad we wszystkich dziedzinach pracy partyjnej, państwowej i ideologicznej. Zjazd uznał tę działalność za jeden z najważniejszych elementów całej działalności partii w okresie między XX a XXII Zjazdem. W referatach tow. Chruszczowa, w wystąpieniach dyskusyjnych i w swych uchwałach Zjazd potępił publicznie fakty nadużywania władzy, hamowania demokracji i brutalnego deputania praworządności socjalistycznej w owym okresie.

W uchwiele Zjazdu czytamy: „Partia powiedziała narodowi całą prawdę o nadużywaniu władzy w okresie kultu jednostki i potepiła zdecydowanie błędy wypaczania oraz obie duchowi leninizmu metody zrodzone w atmosferze kultu jednostki”.

Decyzja XXII Zjazdu KPZR sarkofag z prochami J. Stalina przeniesiony został z Mauzoleum Włodzimierza Lenina pod Ścianę Kremlowską.

Zjazd podjął decyzję, które mają całkowicie wykluczyć możliwość powtórzenia się podobnych zjawisk w przyszłości. Odpowiednie postanowienia wprowadziły zarówno do programu partii, jak i do statutu. Zjazd zaprobował w całości działania Komitetu Centralnego skierowane na zdemaskowanie i rozgromienie grupy antypartyjnej, która wystąpiła przeciw uchwałom XX Zjazdu i która chciała przywrócić potępione przez partię metody z okresu kultu jednostki.

Wszystkie te uchwały mają wielkie znaczenie dla Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego i dla całego międzynarodowego ruchu komunistycznego. Stworzyły one warunki dla dalszego rozwoju inicjatywy i twórczości społeczeństwa radzieckiego we wszystkich dziedzinach życia i przyczyniły się do umocnienia więzi między KPZR i narodem radzieckim.

XXII Zjazd wytyczył dalszą drogę walki o niedopuszczenie do katastrofy wojny termojadrowej, o wyeliminowanie wojen z życia ludzkości i o utrwalenie pokoju i pokojowego współistnienia.

Wraz z innymi krajami socjalistycznymi i wraz ze wszystkimi siłami pokojowymi Związek Radziecki dotyczącza nie dopuścił do zepchnięcia świata z drogi pokojowej

rywalizacji dwóch systemów społecznych na drogę katastrofy wojennej. Otóż w wyniku gruntownej zmiany w układzie sił w wyniku faktu, że socjalizm a nie imperializm staje się siłą decydującą w rozwoju świata, polityka pokojowego współistnienia uzyskała — jak stwierdził Zjazd — „jeszcze trwalszą bazę”. Powstała obecnie możliwość osiągnięcia pokojowego współistnienia na cały okres, w którym powinny zostać rozwiązane problemy społeczne i polityczne dzielące ludzkość. Zjazd stwierdził w swej uchwale: „Sytuacja rozwija się w tym kierunku, że jeszcze przed całkowitym zwycięstwem socjalizmu na świecie, przy utrzymaniu się kapitalizmu w części świata, powstanie realna możliwość wyeliminowania wojen światowych z życia ludzkości”.

Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego jasno widać niebezpieczeństwa, jakie grożą światu i pokojowi światowemu ze strony imperialistów. Podejmuje ona kroki dla skutecznego stawienia czoła tym niebezpieczeństwom i o krokach tych szeroko mówiono na Zjeździe. Nie ma jednak siły, która by mogła zepchnąć Komunistyczną Partię Związku Radzieckiego z jej zasadniczej linii działania. XXII Zjazd zatwierdził jako generalną linię polityki zagranicznej Związku Radzieckiego linię pokojowego współistnienia. Zjazd wezwał do rozwiązania na drodze pokojowego współistnienia najważniejszych problemów nurtujących dzis ludzkość: problemu powszechnego i całkowitego rozbiorzenia, ostatecznej likwidacji kolonializmu, likwidowania pozostałości drugiej wojny światowej, pokojowego uregulowania kwestii niemieckiej, przywrócenia Chińskiej Republiki Ludowej należącej jej miejsca w ONZ, istotnego usprawnienia Organizacji Narodów Zjednoczonych i wreszcie rozwoju wszelkiego rodzaju stosunków między państwami.

XXII Zjazd wytyczył drogę działania dla dalszego umocnienia współpracy gospodarczej, politycznej i kulturalnej państwa obozu socjalistycznego, opartej na zasadach internacjonalizmu proletariackiego, równouprawnienia i przyjacielskiej wzajemnej pomocy. Zjazd uznał, że „dalsze umocnienie jedności obozu socjalistycznego, podniesienie jego potęgi i zdolności obronnej pozostaje jednym z najważniejszych zadań”. Zjazd wytyczył również drogę dla umocnienia współpracy Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego z bratnimi partiami komunistycznymi i robotniczymi na zasadach zatwierdzonych przez narady przedstawicieli partii komunistycznych i robotniczych z r. 1957 i 1960. Zjazd potepił działalność przywódców Albańskiej Partii Pracy wymierzoną przeciw tym zasadom i przeciw uchwałom XX Zjazdu, wezwał do wyrezerwowania się błędnych poglądów i powrotu na drogę jedności i współpracy z krajami socjalistycznymi i z międzynarodowym ruchem komunistycznym.

Uchwały Zjazdu mają wielkie znaczenie dla rozwoju ideologicznego parti komunistycznych i robotniczych. Wskazują one na konieczność walki na dwa fronty: przeciw rewizjonizmowi, jako głównemu niebezpieczeństwu oraz przeciwko dogmatyzmowi i sekciarstwu.

ZJAZD poddał naukowej analizie i naukowej ocenie zasadnicze zjawiska i tendencje rozwojowe dzisiejszego świata kapitalistycznego. Cały bieg rozwoju społeczeństwa, nieustanne narastanie sił opowiadających się za socjalizmem przeciwko imperializmowi potwierdza wniosek, jaki z tego rodzaju analizy wyciągnął już XX Zjazd KPZR — wniosek o możliwości różnorodnych form przezechodzenia poszczególnych krajów kapitalistycznych do socjalizmu.

Obrady i uchwały XXII Zjazdu KPZR we wszystkich zagadnieniach mają niezmiernie doniosłe znaczenie. Uchwały Zjazdu to marksistowsko-leninowska odpowiedź na najważniejsze zagadnienia, przed jakimi stoi obecnie ludzkość.

Dokumenty Zjazdu będą też z największą uwagą studowane przez komunistów na całym świecie i przez wszystkich ludzi, którym droga jest sprawą pokoju i postępu.

WITAJĄC przed dwoma tygodniami XXII Zjazdu KPZR, tow. Gomułka powiedział: „Polska Zjednoczona Partia Robotnicza i masy pracujące Polski z radością i nadzieję patrzą na sukcesy Związku Radzieckiego, na wspaniałe perspektywy zwycięstwa komunizmu. W waszych zwycięstwach widzimy również nasze zwycięstwo. W waszych perspektywach — nasze własne perspektywy”.

Polska Zjednoczona Partia Robotnicza i masy pracujące Polski witają całym sercem uchwały XXII Zjazdu KPZR.

Fundamentem polityki zagranicznej ZSRR jest i będzie dążenie do utrwalenia pokoju i pokojowego współistnienia wszystkich krajów. „Niezmiernie doniosłe znaczenie dla utrzymania i utrwalenia pokoju ma sprawa światowej likwidacji pozostałości drugiej wojny światowej... Wiadomo, iż rząd radziecki proponuje i dopisanie traktatu z Niemcami. Za punkt wyjścia bierzemy faktyczny stan rzeczy, jaki ukształtował się po rozbiorzeniu hitlerowskich Niemiec: istnienie dwóch państw niemieckich i tych granic, które ustalonione po wojnie... Rząd Radziecki również obecnie nalega na jak najszersze rozwiązanie kwestii niemieckiej, jest on przeciwny odkładaniu tego problemu w nieskończoność. Jeżeli mocarstwa zachodnie wykazają gotowość do uregulowania problemu niemieckiego, to sprawra terminu podpisania traktatu pokojowego z Niemcami nie będzie mieć takiego znaczenia; nie będziemy wówczas nalegać aby traktat pokojowy został podpisany bezwarunkowo do dnia 31 grudnia 1961 roku...“

„Pokoj i pokojowe współistnienie to niezupubliczne to samo. Pokojowe współistnienie jest to współistnienie dwóch przeciwnych sobie systemów oparte na wzajemnym wyrzeczeniu się stosowania wojny jako środka rozwiązywania sporów między państwami...“

Polityka zagraniczna Stanów Zjednoczonych w ostatnich latach niezmienne zmierza do zastrzeżenia sytuacji międzynarodowej. Wywołuje to ubolewanie wszystkich narodów mitujących pokój. Co się tyczy Związku Radzieckiego, to zawsze uważa on i uważa, że nie ma innego sposobu zapobiegania powszechniej niszczycielskiej wojnie, niż unormowanie stosunków między państwami, bez względu na ich ustrój społeczny...“

W dzisiejszych warunkach otwiera się perspektywa osiągnięcia pokojowego współistnienia.

ZSRR wszedł w okres nowej etapu budowy komunizmu. Plan 7-letni jest ważnym etapem w stworzeniu materiałno-technicznej bazy komunizmu.

Krytyka kultu jednostki i pokonanie jego następstw miały ogromne polityczne i praktyczne znaczenie dla partii i narodu. Idee XX Zjazdu gorąco zaaprowadowane międzynarodowy ruch komunistyczny.

Walka z grupą antypartyjną Molotowa, Kaganowicza, Malenkowa, Worozyłowa, Bulganina, Pierwuchina, Saburowa oraz Szepilowa była walką nowego ze starego.

Przywódcy Albańskiej Partii Pracy nie wykazali zrozumienia dla obranej przez KPZR drogi przewyciężenia kultu jednostki. Przywódcy albańscy podjęli walkę przeciwko tej drodze, co doprowadziło do pogorszenia stosunków z ZSRR.

Kurs ustalony przez XX Zjazd jest kursem leninowskim i w tak zasadniczej sprawie ZSRR nie ustąpi ani przed przywódcami albańskimi, ani przed kimkolwiek innym.

44 lata minęły od wybuchu Rewolucji Październikowej, która obaliła carat i powołała do życia pierwsze socjalistyczne państwo — Związek Radziecki. 1917 rok oznaczał dla świata historyczny przełom. Na arenie dziejowej, opanowaną przez siły kapitalizmu, wkraczyły socjalizm, wyając walkę prawem przemocy, rządem kapitału, wyzyskiem człowieka, kolonialne niewoli.

XXII ZJAZD KPZR ZAKOŃCZONY

31 października br., po 13-dniowych obradach, zakończył się w Moskwie XXII Zjazd Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego. Zjazd uchwałili jednocześnie nowy program KPZR i nowy statut Partii. Zjazd zatwierdził również sprawozdanie KC KPZR i Centralnej Komisji Rewizyjnej. Następnie dokonano wyboru Komitetu Centralnego, Prezydium KC KPZR, Sekretariatu KC, Centralnej Komisji Rewizyjnej i Biura KC KPZR do Spraw Federacji Rosyjskiej. Zjazd podjął uchwałę o sprawozdaniu KC KPZR. Obrady zamknął N. Chruszczow.

SKŁADAJĄC SPRAWOZDANIE KOMITETU CENTRALNEGO KPZR NA XXII ZJEZDZIE PARTII, N. S. CHRUSZCZOW STWIERDZIŁ:

Socjalizm wyszedł poza rama jednego kraju, przekształcił się w system światowy.

Współzawodnictwo 2-ch systemów — socjalistycznego i kapitalistycznego — jest podstawą rozwoju świata na obecnym etapie historycznym.

Kraje kapitalistyczne zbliżają się nieuchronnie do nowych wstrząsów ekonomicznych i społecznych.

Osiąłby pozycje imperializmu w Azji, Afryce i w Ameryce Łacińskiej — nastąpił rozpad systemu kolonialnego.

„W ostatnich miesiącach imperialiści świadomie zdecydowali się na wytworzenie niebezpiecznej sytuacji w centrum Europy, grożący chwycieniem za broń w odpowiedzi na naszą propozycję zlikwidowania pozostałości drugiej wojny światowej, zawarcia traktatu pokojowego z Niemcami i unormowania sytuacji w Berlinie zachodnim.

Wobec zaostrzenia się sytuacji międzynarodowej „rząd radziecki musiał wstrzymać redukcję sił zbrojnych planowaną na rok 1961, zwiększyć wydatki na obronę, odroczyć zwalnianie do rezry żołnierzy i marynarzy, wznowić próby z nowymi, późniejszymi rodzajami broni. Te posunięcia, do których byliśmy zmuszeni zostały jednomyslnie poparte przez nasz naród i właściwie zrozumiane przez narody innych krajów; wiedzą one bowiem, że Związek Radziecki nigdy nie wejdzie perwersyjny na drogę rozpatrywania wojny...“

„ŽIVOT“ HOVORÍ S MINISTREM VRATISLAVEM KRUTINOU

INTERVIEW REDAKCE „ŽIVOT“ ZE SOUDR.
MINISTREM ZEMĚDĚLSTVÍ, LESNÍHO A VOD-
NIHO HOSPODÁŘSTVÍ — VRATISLAVEM KRU-
TINOU.

Redakce: Soudruhu ministře, naši čtenáři jsou většinou zemědělci. Proto je bude jistě velice zajímat zemědělská situace bratrského státu ČSSR. Velmi Vás prosím, soudruhu ministře o několik slov na téma současné situace v zemědělství CSSR a zároveň několik slov o minulosti.

Min. Krutina: Charakteristické pro naše zamědělství je to, že v posledních letech nám stále stoupají hektarové výnosy, zejména v JZD, u těch produktů, které mohou být mechanizované. Na příklad: proti 1955 — vzrostly hektarové výnosy u pšenice: z 20,8 na 25,1; u žita z 19,2 na 22,4; u ječmene z 20,5 na 24,4; u ovsa z 18,2 na 20,8.

Tento vzestup byl docílen i přesto, že v našem zemědělství proti předválečnému stavu pracuje méně než polovina všech rolníků, to znamená, jestli můžeme říci, že intenzita proti r. 1955 stoupala o 11%, to produktivita práce stoupala více než o 100%. Výrazem tohoto vzestupu zemědělství je i zvýšení životní úrovně našich rolníků i jejich zvyšující se podíl na národním důchodu v zemědělství, byla odstraněna dosavadní dřína a v některých odvětvích zemědělské výroby jsou celé procesy mechanizovány. Máme v zemědělství přes 80 tisíc traktorů, přes 9 tisíc nákladních automobilů a do r. 1965 počítáme, že jeden traktor bude na 35 ha, a obilní kombajn na 164 ha obilovin.

Tento proces ještě před několika léty nebyl soukromým rolníkům zřejmý jako dnes.

Rolníci zvyklí na to, že základem jejich obživy jsou zděděná pole po otcích, velmi opatrně přistupovali do našich JZD. V roce 1955 bylo ještě necelých 50% rolníků mimo družstva, ale dosahovanými výsledky se postupně přesvědčovali o správnosti hesla našich družstevníků: „co jednomu nemožno — všem dohromady snadno“ — a hromadně do družstev vstupovali. Problém združstevnění byl u nás již v podstatě vyřešen. Do popředí zájmu družstevníků vystupuje hlavní úkol zvýšení rychlé intenzity výroby a produktivity práce a z hospodáření výroby.

Redakce: Chtěli bychom se rovněž dovédat jak žije dnešní zemědělský pracovník — jedná se o jeho podmínky, sociální a kulturní.

Min. Krutina: Sociální podmínky našich družstevníků se neustále zlepšují, takže dnes všichni rolníci používají výhod důchodového zabezpečení.

Na posledním V. sjezdu JZD v roce 1960, na kterém byla také přítomna delegace polských družstevníků — ústy Presidenta republiky s. Antonína Novotného bylo zdůrazněno další rozšíření sociálního zajištění družstevníků i jejich rodin cestou zavedení přídavků na děti, podpory žen v porodu, v nemocenském zajištění rolníků a při úmrtí v důchodovém zabezpečení. Tyto otázky jsou v současné době propracovávány pro všechny družstevníky.

Významnou otázkou je zavedení stálé peněžní odměny, která se stává z dříve polonaturálního způsobu odměny — rozhodující příjmovou části družstevníků. Rada družstev již přistoupila k tomuto způsobu odměny, a současně řada družstev se dobrovolně vzdává svých záhumenek. To významně ulehčilo práci našim družstevníkům, které až dosud jsou najvýše zatíženy mimo práci v družstvě, prací v rodině a výchovou dětí.

Přáli bychom si, aby ty formy, které řada družstev zvolila: budování dětských škol a jeslí, společné stravování, společné zájezdy do divadel a na prohlídku historických památek naší země (v době vegetačního klidu) byly ještě více rozšírovány. Umožnuje to rozšířit obzor poznatků a je to i nový způsob rozšířování kultury, kterou naše vesnice dříve neznamala. Účinnou formou na zvýšování výroby je socialistické soutěžení družstev. Při hodnocení soutěže, družstva si vyměňují zkušenosti i posuzují výsledky, které docílily.

Redakce: Mechanizace zemědělství je základním problémem. Jaké nejnovější výsledky v tomto oboru má Československo?

Min. Krutina: Jedním z nejnovějších výsledků v oboru mechanizace je sklizeň obilí 2 a 3 fázovým způsobem. Jaký je to způsob? Jedná se o sklizeň obilí, kde pracovní proces je rozložen do dvou nebo 3 fází což umožňuje lepší využití mechanizace. Při tomto způsobu sklizeň jsou menší ztráty, a sklizené obilí má lepší jakost. V letošním roce bylo sklizeno více jak 427 000 ha novým způsobem. Pro příští rok plánujeme sklidit tímto způsobem 1.000.000 ha.

Dvoufázový způsob spočívá v tom, že se rádkovacím obilí poseče, za několik dní se nařádkované obilí sbírá a vymláti pomocí kombajnů a sběracích zařízení u těchto kombajnů. Pokud jde o 3 fázovou sklizeň, tam se obilí sbírá sběrací řezačkou a rozřezané se fouká do velko-objemových vozů, přiváží se k dávkovacím stolům, které podávají obilí do mlátiček. Z mlátiček jde zrno na sklad, vymlácená řezanka do stodol. 3 fázová sklizeň umožňuje 100% mechanizaci. (Tímto způsobem bylo sklizeno

13.000 ha.) Do roku 1965 tímto způsobem chceme sklizet 80% obilí. Na stejném principu pracujeme i při sklizni cukrovky. Dosavadní způsob sklizně přímou kombajnovou sklizní byl nevýhodný v tom, že stroje špatně pracovaly a přitom byly velké ztráty na listové hmotě.

Rozděleným způsobem v příštím roce chceme zajistit 25-30 tisíc ha cukrovky.

V současné době jsou proto zajišťovány stroje.

Další obtížná práce — to mechanizace sběru brambor. V letošním roce zklízíme 10% všech ploch kombajny z NDR, a do 1965 roku při pomoci polských vyrovačů — přes 60% všech ploch.

Stejně pak naše úsilí směřuje k mechanickému vybavení na odklid hnoje a automatické krmení. Zejména tento problém byl dobrě vyřešen u prasat, kde dnes již v některých socialistických závodech na 1 osetřovatele připadá 2000 kusů.

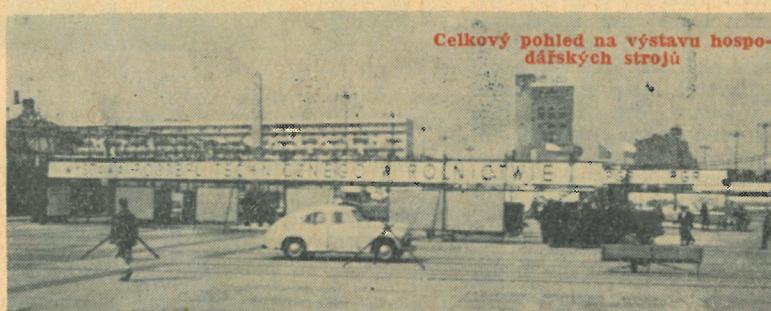
Redakce: Stále roste a upevňuje se spolupráce CSSR a PRL. Jaký je současný stav této spolupráce v zemědělských otázkách a jaké jsou další perspektivy?

Min. Krutina: Mohu odpovědět na tu Vaši otázku, že je mnoho věcí které se mi v Polsku líbí a které bych chtěl, aby se při vzájemné spolupráci staly formou práce našich družstev. Zejména sepětí vědy s praxí, uskutečňované ve Vašich institutech, komplex vytvořený pro chov skotu, prasat, který umožňuje rychlé rozšířování vědeckých poznatků přímo do zemědělských závodů. Tuto otázku doporučuji konsultovat v širší míře mezi jinými problémy, které právě se soudr. ministrem Jagielským diskutujeme. To se ovšem vztahuje i k otázkám sadby a semen, které jsou v Polsku na vysoké vědeckotechnické úrovni. Líbila se mi u vás bramborová sadba, využití semene na lupiny a řada dalších věcí. Na druhé straně my můžeme pomoci v otázkách produkce obilovin i cukrovky ve větší míře než se to dosud provádělo. Mohu říci, i když spolupráce zde byla, že dostává dnes daleko širší základnu a zejména stálou koncepcí, kterou bychom chtěli ještě více rozširovat v oblasti výrobních vztahů výroby, techniky a vědy. Máme v polských soudružstvích velmi dobré partnery, kteří dosahují stále lepších výsledků, což je spolu s rozvojem našeho zemědělství předpokladem užší a účinnější spolupráce.

Přeji vašim rolníkům mnoho úspěchů při rozvoji socialistického zemědělství a mý, který v pevném svazku našich stran a za neustále se zvyšujícího úsilí SSSR určitě zajistíme.

Redakce časopisu „Život“ děkuje srdečně, také jménem svých čtenářů, soudruhovi ministru za udělení interview.

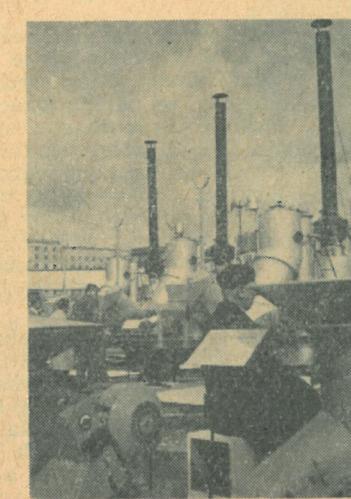
STROJE PRO KAŽDODENNÍ PRÁCI

Celkový pohled na výstavu hospodářských strojů

Se všech stran země pospíšili rolníci prohlédnout si nejnovější hospodářské stroje

Sohy pařáků

Traktory Zetor 50 Super

Zdolipak je traktor levnější než kůň? Mnohokrát jsem tuto otázkou kladl zemědělcům. Dívali se na mne s nedůvěrou. Dělal si z nás legraci, nebo se zbláznil? Zdánlivě je traktor dražší. Prohlížím katalog. Cena traktorů se pohybuje od 30 tisíc zlatých (Ursus C-30 8HP) do 200 tisíc zlatých (Mazur D-50 50HP). Nejlevnější traktor je tedy dražší než kůň, avšak ve skutečnosti je kůň přece jenom dražší. Kdysi, když ještě byl stroj ve vesnici velkou zvláštností, nikdo se touto otázkou nezabýval. Dnes však musí být tato otázka pod vesnickými střechami vyřešena.

Jestliže si představíme 5 ha hospodářství s jedním koňem, zjistíme, že majitelem $\frac{1}{3}$ tohoto hospodářství je ten kůň, a ne zemědělec. Totíž, když robě krmiva pro jednoho koně je zapotřebí $1\frac{1}{2}$ ha půdy. Dobře chovaný kůň vydá ročně 1.200 pracovních hodin. Udržovací náklady činí více než 9 tisíc zlatých. Pracovní hodina koně stojí tedy více než 7 zlatých. Jestliže známe průměrnou pracovní výkonnost koně a traktoru, můžeme si vypočítat, že zoráni 1 ha koně stojí 460 zlatých a traktorem pouze 220 zlatých. U každé práce vystupují také značné úspory na účet stroje. A jiné výhody. Vezměme

si například opět tu příslušenou orbu. S koněm nikdy nezořeme tak, jak s traktorem. Rychlejší krájení půdy kypří a lepě ukládá ornicu. Kromě toho, traktorem můžeme provádět orbu hloubkovou, čímž opět zvyšujeme výdělitelné hektarovou sklizeň. Docházíme tedy k názoru, že kůň je nejenom dražší, ale mnohem méně produktivní v hospodářské výrobě než traktor.

Právě o tom, a ještě o mnoha jiných velmi zajímavých věcech se dovíděli rolníci na výstavě zemědělských strojů. Celé velké prostranství před Palácem umění a vědy ve Varšavě bylo zaplněno exponáty — a sice již exploata-

nými a takovými, které v budoucnosti naši zemědělci obdrží.

V plném slova smyslu, stroje už ovládly vesnice. Uskutečnilo se to v poválečném období. Na začátku byly výtany s nedůvěrou, jak vlastně každá novinka. Byly vysmívány a stávaly se ohniskem třídního boje, budily však také obdiv a nadšení. A to se udrželo a získává si stále lepší pozici. Nedivme se tedy, že takto probíhalo tato mechanizační vlna. Před válkou neměl stroj v našem polním hospodářství vůbec žádný význam. Sotva tři továr-

(Pokračování na str. 4)

TAM SA TVORÍ PRIATEĽSTVO

Poľské kultúrne stredisko v Bratislave sa priebratislavčanov stalo miestom, kde v príjemnom a osviežujúcom tichu možno čítať poľské noviny, časopisy a knihy, počúvať poľské ľudové alebo tanečné piesne, navštievoať premietanie hodnotných poľských filmov. Nechceme vypočítavať, čo všetko sa poriada v Poľskom kultúrnom stredisku. Chceme iba poukázať na niekoľko dojmov, ktoré si odtiaľ odnášame.

Poľské kultúrne dianie bolo v Československu odjakživa blízke, ľahko zrozumiteľné a tak dojimavovo podobné, že sa to nedá ani povedať. Svedčí o tom množstvo priaznivcov poľskej literatúry, ktoré sa v podmienkach bratskej spolupráce oboch našich národnov rozrástlo do nebývalých rozmerov. Svedčí o tom čulá výmena individuálnych a skupinových zájazdov. A napokon — svedčí o tom aj mnohitisícový káder stálych návštěvníkov Poľského kultúrneho strediska v Bratislave. Chodia sem študenti, poslucháči vysokých škôl, výtvarníci (najmä mladí, ktorí obdivujú poľské plagáty), chodia sem ženy z domácností i ženy pracujúce, chodia sem aj starší. Tito návštěvníci prechovávajú k poľskému ľudu ten najúprimnejší vzťah.

Z časopisov je najobľubenejší Przegląd Kulturalny, Trybuna Ludu, z kníh — diela Žeromského. Vo výkusej a praktickej úprave je v prvej miestnosti vystavených takmer štyridsať druhov poľských novín a časopisov. Pomedzi regály s časopismi sú v rádené panely, na ktorých sa vystavujú práce súčasných poľských maliarov a grafikov. V oknach je stála výstavka kultúrnych a politických aktualít Poľska a priležitostná — tiež veľmi výkusná — dekorácia, alebo výstavka fotografií. Všetko tu vyniká prostým výkusom,

nápaditosou a účelnou experimentáciou jednoduchých propagančných prostriedkov. V druhej miestnosti je premietanie filmov.

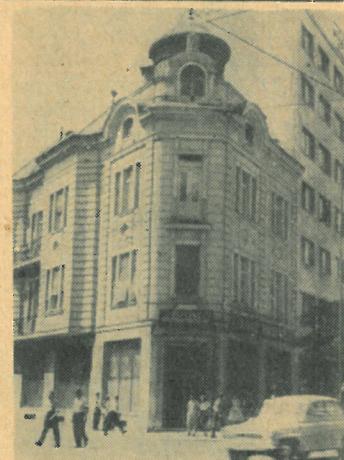
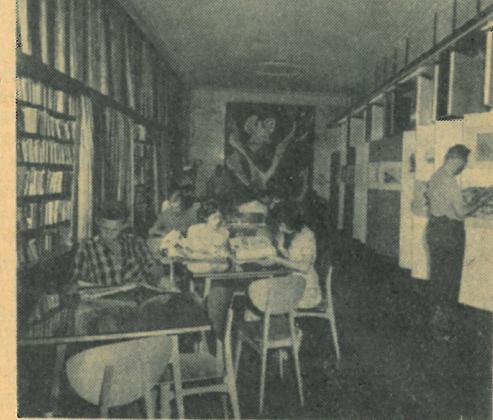
Poľské filmy sú medzi bratislavskými návštěvníkmi veľmi oblúbené. Vedúci strediska — Stanisław Witkowski — nám prezradil, že film „Popiół i diament“ museli premieť 38-krát. Film „Pociąg“ 24-krát. Sú to filmy, ktoré nemajú slovenské titulky, ale ktorým aj napriek tomu všetci diváci výborne rozumeli. Lebo dozumiem sa možno aj citom, úprimným priateľským vzťahom a spoluprácou.

Pre čitateľov kníh je tu k dispozícii knižnica, v ktorej je toho času okolo 5 000 kníh. Pre literárnych pracovníkov — bohatý archív časopisov a novín. Pre redaktorov a vedúcich Osvetových domov archív fotografií a zbierka krásnych poľských plagátov. Pre milovníkov hudby — bohatý výber platní. Pre každého niečo. Našli sme tu prekrásny seriál platní s Chopinovou húdbou, z ktorých nám jeho Polonézy c-moll a es-moll (op. 26 č. 1 a 2) zneli práve tak poeticky a exaltované, ako v Želazowej Woli.

V takýchto podmienkach je bratislavské Poľské kultúrne stredisko dôstojným a účinným stánkom poľskej kultúry, v ktorom sa úspešne stavia, to, čo nevystavala, čo nemohla vystavať minulosť. Bratislavskí návštěvníci sú radi, že priateľské vzťahy medzi oboma našimi štátmi umožnili — okrem iných — aj tento spôsob spolupráce a úprimne sa tešia na ďalšie zaujímavé kultúrne podujatia, ktorých program v nasledujúcom období činnosti Poľského kultúrneho strediska v Bratislave bude ešte bohatší.

Lebo tam sa tvorí priateľstvo!

JOZEF HVIŠČ

KONKURS KONKURS KONKURS KONKURS KONKURS

DO WSZYSTKICH NASZYCH CZYTELNIKÓW!

Redakcja „Życia“ organizuje „KONKURS — 100 NAGRÓD“ dla tych czytelników, którzy przystąpią już teraz do pozyskiwania prenumeratorów naszego czasopisma na cały 1962 rok. TERMIN WPLACANIA NA POCZTE PIENIEDZY OD POZYSKANYCH PRENUMERATORÓW „ŻYVOTA“ NA 1962 ROK UPLYWA Z DNIEM 15 GRUDNIA 1961 ROKU. Termin nadawania list pozyskanych prenumeratorów do Redakcji upływa z dniem 31 grudnia 1961 roku.

WARUNKI KONKURSU

Każdy kto zdobędzie conajmniej 75 prenumeratorów na cały 1962 rok weźmie udział w losowaniu trzech następujących nagród głównych: ROWERU Z MÓRKIEM PRZYCZEPNYM, RADIA, APARATU FOTOGRAFICZNEGO.

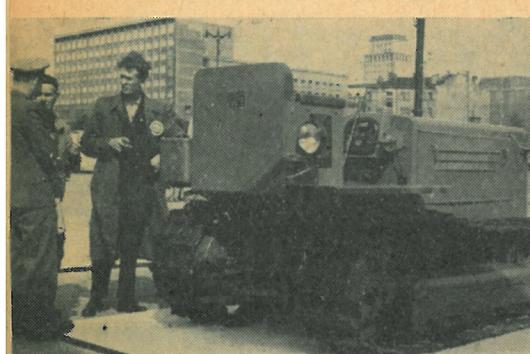
Każdy kto zdobędzie przynajmniej 50 prenumeratorów na cały 1962 rok, weźmie udział w losowaniu trzech następujących nagród głównych: MASZYNY DO SZYCIA, ADAPTERU ELEKTRYCZNEGO Z KOMPLETEM PŁYT, ZEGARKA NA REKĘ.

Każdy kto zdobędzie przynajmniej 25 prenumeratorów na cały 1962 rok weźmie udział w losowaniu trzech następujących nagród: ROWERU MŁODZIEŻOWEGO, NOWOCZESNEGO ZEGARA ŚCIENNEGO, SERWISU DO HERBATY NA 6 OSÓB.

Wszyscy uczestnicy konkursu, którzy zyskają conajmniej 25 prenumeratorów na cały 1962 rok wezmą ponadto udział w losowaniu 91 innych nagród.

NIE ZWLEKAJ! JUŻ NATYCHMIAST PRZYSTĄP DO ZDOBYWANIA PRENUMERATORÓW NA CAŁY 1962 ROK.

ROZWIĄZANIE KONKURSU NASTĄPI W TERMINIE DO 31 STYCZNIA 1962 ROKU.

Těžký housenkový traktor

Frekvence návštěvníků výstavy byla obrovská.

(Dokončení ze str. 3)

ničky s trochu více než 400 sty zaměstnanců vyráběly pouze jednoduchá náradí: pluhy, brány, sečkovice, žentoury. Tehdy se totiž vyplácela lépe lidská dřina. Pracovní síla byla velmi levná a bylo jí sdostatek. Ale v jiných státech už tehdy užíváno v zemědělství strojů. Uznáno jejich význam. A zatím u nás sečí stroje byly pouze v 2% hospodářství, žací stroj byl významností stejně jako mlátička a čistička. Můžeme směle říci, že stroje byly velkou neznámostí...

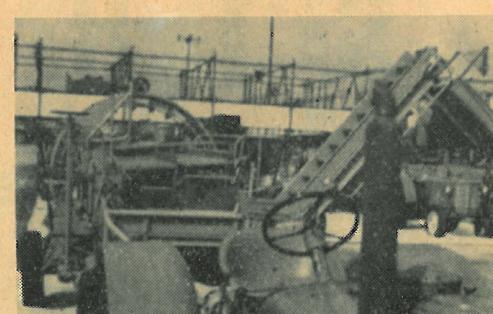
Ježeli tedy dnes mluvíme o mechanizaci vesnice, nemůžeme dnešní situaci srovnávat se stavem předválečným, protože prostě žádná srovnávací hodnota neexistovala. Na příklad, výběc nebyly ve vesnicích traktory, před válkou, samozřejmě, a v 1959 r. naše zemědělství už mělo téměř 60 tisíc traktorů (v přepočítání 15 HP). V 1960 r. už pouze 22% hospodářství osévalo ručně. Sklizeň obilí zmechanizováno na 50%, sklizeň brambor na 88%. A již za 5 let zmechanizujeme osev na 97%, sklizeň obilí na 77% a bramborů na

98%. Rozvoj technického pokroku jde stále rychle kupředu. Dnes už můžeme směle hovořit o celém průmyslovém odvětví, které pracuje pro zemědělství, o velkých továrnách a mnoha podnicích, specializujících se ve výrobě hospodářských strojů.

Nedivme se tedy, že každý moudrý hospodář začíná kalkulovat. Táže se sám sebe a sousedů: „Je traktor levnejší než kůň, nebo ne?“ Ať porovnáváme z kterékoliv strany, vždy vyhraje práce mechanická. Například, vypočítáváme-li pracovní hodiny, které jsou potřebné k osetí průměrné osevní plochy 5 ha hospodářství, zjistíme, že osev rukodělný a s koněm vymáhá ročně od 90 do 1 460 pracovních hodin. Tato práce zmechanizována vymáhá pouze od 370 do 660 pracovních hodin. Úspora času je obrovská. A úspora zdraví a síly? Přece rolník, který zore 1 ha půdy, odbývá 50 km „procházku“.

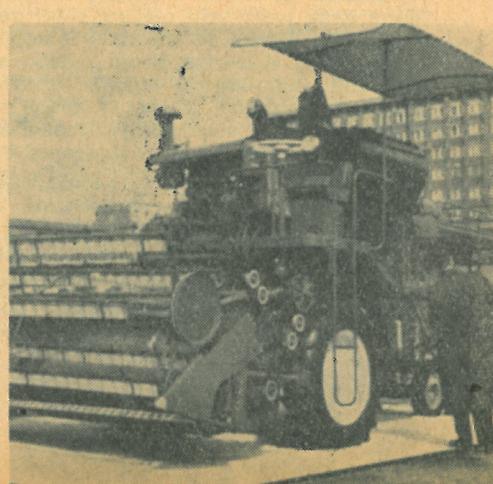
Samozřejmě, že soukromník ne vždy může koupit složitější hospodářský stroj. Takovýto stroj by také nebyl dokonale využíván v malém hospodářství. Základní složkou rozvoje mechanizace naší vesnice je kolektivní používání strojů. Hlavní úlohu odehrávají tu zemědělské kroužky, které s pomocí „Fondu rozvoje zemědělství“ nakupují stále více strojů. Hromadná cena zakoupených mechanizačních prostředků přesahuje 1,5 miliardy zlatých. Začíná tedy na vesnici převládat přesvědčení, že ruční, individuální práce je na úrovni nejprimitívnejšího hospodaření a dává pochybné zisky. V praxi už sta tisíce rolníků využívá kolektivně hospodářských strojů a všech výhod mechanizace.

Podali jsme několik připomínek, ktere nám utkvily v pamäti pri prohlídke zajímavé výstavy hospodářských strojů.

Obrovský vyrovač na brambory se Zetorem 50 Super

Kombajn „Vistula“ s vlastním pohonem

v službe národa. V súvislosti zo 17. výročím útvaru Milice minister vnútra Władysław Wička vydal rozkaz všetkým funkcionárom MO v ktorom im daňuje za doterajšiu obetavú prácu. Na území celého Poľska konajú sa v závadoch a školách besedy s funkcionárm MO na ktorých členovia milice rozprávajú o svojej práci a zažitkach pri konaní služby. Slávnosti na území okresu Nowy Targ konali sa pod patronátom Vyboru oslav 17. výročia založenia MO.

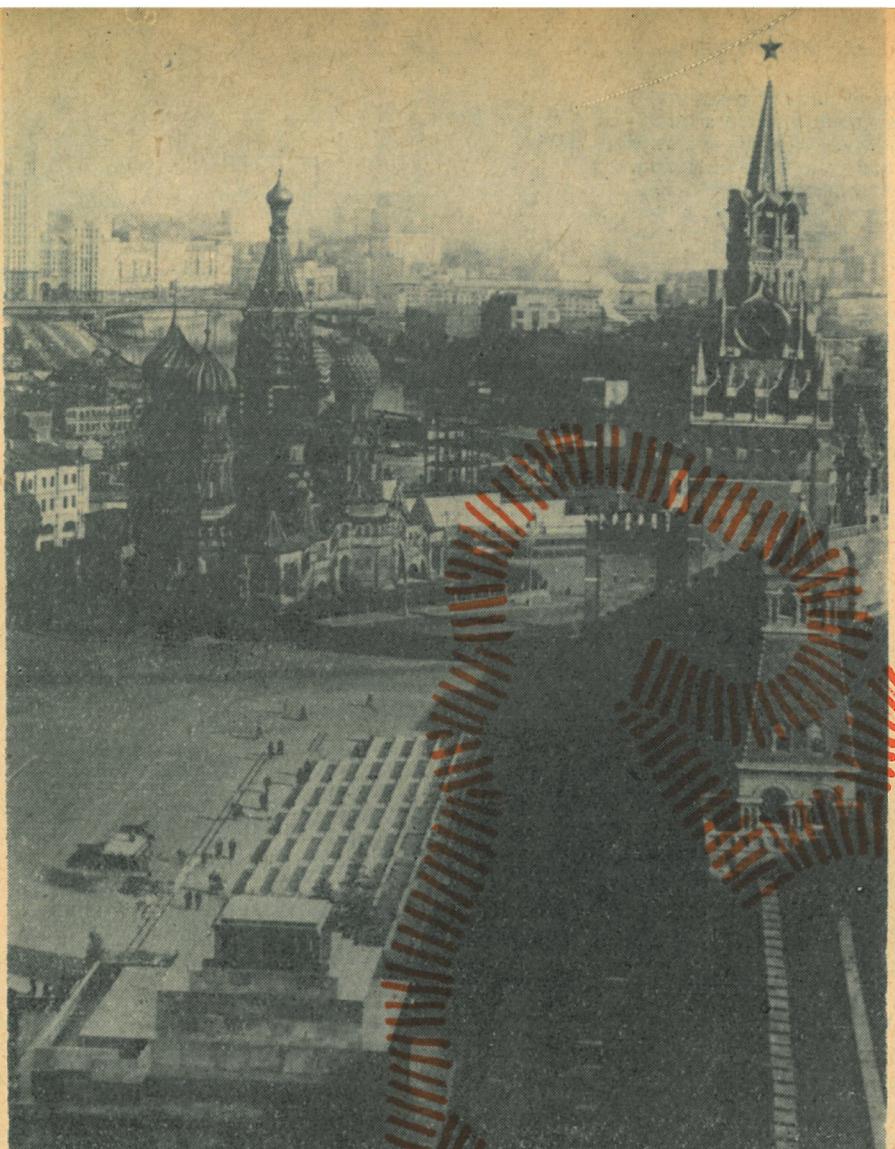

M/S „BATORY“ — nasz transatlantyk pasażerski zbudowany w 1936 r. we wioskiej stoczni Cantieri Riuniti Dell'Adriatico w Monfalcone — obchodził jubileusz 150 rejsu w liniiowej żegludze oceanicznej.

UWAGA CZYTELNIC!

Już w następnym, grudniowym numerze naszego pisma znajdzicie na str. 12 Kalendarz na 1962 rok.

Uwzględniając Wasze życzenia Kalendarz na 1962 rok będzie wydany w językach: czeskim, słowackim i polskim. Kalendarz w języku czecho-polskim ukaże się w numerze grudniowym „Życia“, a Kalendarz w języku słowacko-polskim — w numerze stycznim.

Na MOSKVU se nezápomíná

Moskva — plná závovaná a nedosažiteľná

Mesto — rozlává sa a typických pamätek krásnejší a radostnejší

Ulice — hlučíce trmená ozvěna tisíce k a neonů.

Mesto — moskevské půvabu, dovede opanovat s ním. Nezapomenutelné.

XII. STOLETÍ

Moskva je osadou v Vladimírsko-suzalském.

XIII. STOLETÍ

Moskva je hlavní sídlo moskevského.

XIV.-XV. STOLETÍ

— hlavní sídlo Carství ského.

ROK 1812

— tragický požár Moskvy s Napoleonem.

1905-1917

Místo revolučních bojů

IRTYŠ BUDÉ PLÁVAT HORE PRUDOM

V stredozápadnej časti ázijského kontinentu s podnebím vyznačujúcim sa horúcimi letami a mrazivými zimami — rozkladá sa územie Kazaskej sovietskej socialistickej republiky.

Kazachstan patria ku krajinám najchudobnejším na vodu a najbohatším na nerastné bohatstvá na svete.

V období pred Veľkou októbríovou revolúciou základom hospodárstva v Kazachstane bolo kočovnícke pastierstvo. Roľníctvom zaoberali sa jedine na juhu Uzbeci ako aj presidlenci z Ruska a Ukrajiny.

Súčasne Kazachstan vo výrobe pšenice predbehol Kanadu, v ťažbe kamenného uhlia doháňa Francúzsko a vo výrobe farebných kovov dosahuje viac ako hodnoty európsky štát.

Najdôležitejšou zložkou priemyslu je baníctvo a hutníctvo farebných kovov. V Kazachstane sa sústreduje viac ako polovica sovietskych zásob medí, cínu a niklu.

V podzemnej pokladnici stredného Kazachstana nachádzajú sa veľké ložiská rúd zlata, striebra, olova, platiny, molibdenu, ortuti, chrómu, kobaltu, cíny, wolframu ako aj iných zriedkových kovov. Boli odhalené a preskúmané bohaté ložiská boksytu.

Uprostred spálených slnkom stepov Karagandy zahájili prevádzku priemyselné závody chemické, pre stavbu strojov ako aj stavebných materiálov. Vznikli uholné bane, začala ťažba farebných kovov.

Boli dané do prevádzky továrne a rafinerie. A je to predsa len začiatok hospodárskeho rozvoja karaganskéj priemyselnej oblasti.

Celé hospodárstvo potrebuje obrovské množstvo vody, ktorej je nedostatok na týchto stepných terénoch. Akoby kvôli protikladu severovýchodnú časť Kazachstanu pretína úrodná dolina veľkej rieky Irtyš, avšak tuná neboli odhalené nerastné bohatstvá, ktoré sa nachádzajú na druhej strane, uprostred jazovej, bezvodej stepi.

Doteraz podarilo sa zásobiť hospodársku oblasť Karagandu v mutne potrebné minimum vody. Závody, ktoré tuná pracovali veľmi šetrili vodu upotrebujuč ju niekoľkokrát. Avšak rozbíjajúce sa hospodárstvo potrebuje jej stále viac. Odkiaľ ju vziať? Rieky pretekajúce karaganskými stepami majú málo vody, cez leto skoro celkom vysýchajú. Jazier je tu tiež málo a skoro väšky slané, ako sa ukázalo majú tiež nedostatok spodnej vody. Len rieka mohla by dať tak veľmi potrebnú vodu — nová rieka. Celá pozornosť sústredila sa na Irtyš. Viac ako 900 m³ vody na sekundu preteká riehou popri strednom Kazachstane. Tak vznikol návrh kanálu

SVÄZ SOVIETSKÝCH SOCIALISTICKÝCH REPUBLÍK

Je štátom o najväčšej rozlohe na svete — táto čínsk 22.272 tisíc km² a je obývaný viac ako 209 mil. obyvateľmi. Európska časť SSSR má rozlohu asi 5.571 tisíc km².

Sovietsky sväz v Európe hraničí s: Nórskom, Finskom, Poľskom, Československom, Maďarskom a Rumunskom. V Ázii s: Tureckom, Iránom, Afganistanom, Čínskou, Mongolskou a Kóreou.

V období sovietskej vlády, krajina sa zaostalej premenia na najväčšiu na svete priemyselnú veľmoc. K najväčším priemyselným strediskám patria: oblasti Uralu, Donbasu, Ukrajiny, Moskvy a iné. V posledných rokoch terény dalekého severu a Sibíri pretvárané sú vo veľké priemyselné strediská.

V SSSR je 765 vysokých škôl, v ktorých sa vzdeláva asi 1.900 tisíc študentov. Vedecké úspechy viac ako 3.000 vedecko-výskumných inštitútov zaistili Sovietskemu sväzu prvé mesto na svete v oblasti vedy.

Stále viac sa rozvíja obrovský polnohospodársky priemysel. Každý rok dáva sa do prevádzky najmodernejšie polnohospodárske stroje a nástroje. Sú obhospodarené stále nové územia, doteraz neobývané. Desiatky miliónov hektárov panenskej pôdy sú obhospodaréne, prinášajúce každý rok obrovské zisky. Krásna a rozľahlá sovietska zem má skoro všetky nerastné bohatstvá, ktoré stretávame na celej zemeguli.

Nový, nedávno uverejnený návrh programu rozvoja SSSR, ktorý je predmetom jednania XXII. Sjazdu KSSR, uskutočňuje odveké túžby ľudu a je zároveň potvrdením štandardu zájtražska pre všetky socialistické štáty.

SSSR sa skladá z 15 socialistických sväzových republík, ktoré majú vlastné ústavy, vydávajú vlastné zákony a spravujú autonómnu vládu. Dve republiky Bieloruská a Ukrajina sú členmi OSN. V rámci niektorých republík nachádzajú sa autonómne republiky, autonómne oblasti a menšinové strediská.

Sväzové republiky SSSR

	rozloha v tisíc km ²	obyvat. v mil. (1956)	hl. mesto
Ruská SFSR	17.076,9	113,2	Moskva
Ukrajinská SSR	601,0	40,6	Kijew
Bieloruská SSR	207,6	8,0	Minsk
Litovská SSR	65,2	2,7	Vilnius
Lotyšská SSR	63,7	2,0	Riga
Estonijská SSR	45,1	1,1	Tallin
Moldavská SSR	33,7	2,7	Kišinov
Azerbajdžanská SSR	86,7	3,4	Baku
Gruzínska SSR	69,6	4,0	Tbilisi
Arménska SSR	29,8	1,6	Jerevan
Kazašská SSR	2.756,0	8,5	Alma-Ata
Turkménska SSR	488,0	1,4	Ašchabad
Uzbekská SSR	409,4	7,3	Taškent
Kirgizská SSR	198,5	1,9	Frunze
Tadžická SSR	142,5	1,8	Stalinabad

Neexistuje v Polsku väčší průmyslový objekt nebo továrna, v nichž bychom se nesetkali s továrnami značkami továren SSSR, na nejrúznejších strojoch a zařízeních.

V prvých dňoch, hned po osvobození, když celý náš průmysl, to byly pouhé trosky a ruiny, pozústatky po hitlerovském okupantu, setkali jsme se s obětavou pomocí Sovětského svazu. Naše hospodárství, výstavba továren a hutí, opětovná výstavba našich bytů, biografů a divadel, všechna odvětví jsou podporována bratrskou pomocí.

Již v 1947 r. jsme obdrželi od SSSR prvý úvěr ve výši 29 miliónů dolarů v zlate. Poskytnuté úvěry v příštích létech dosahly sumy vyšší než 3 miliardy rublů. V 1956 r. SSSR umořil všechny dluhy, které Polsko nesplatilo do té doby — více než 3 miliardy rublů.

V celém našem průmyslu, všude se setkáváme s malými štítky s nápisem: Voronež, Novosibirsk, Charkov, Čeljabinsk, Moskva, Odessa, Leningrad a mnoho, mnoha iných jmén, např. Sverdlovsk, Irkuck, Volkovysk.

V dokladech továren, dolů a hutí, téměř všude, jsou zařazeny stovky sovětských dodávajících stanic, z Ukrajiny a rep. Běloruské, Sibiře a ze samého srdce Asie — Irkutska.

Je málo miest na mape SSSR, ze ktorých by nebyly vysílané stroje alebo zařízení do našeho státu, stroje, pri jejichž montáži v našich průmyslových podnicích pomáhají sovětí inženýri a experti.

Polsko je členom Sjednoceného ústavu pro výzkum jaderné energie, jehož sídlo se nachází v Dubně u Moskvy.

BRATRSKÁ

Kdybychom chteli sestaviť s nejdôležitejšími směry sovětského vývoje všechny body spojené, získali bychom hustou oboustranné obchodní sponzoru.

Smlouva na rok 1959—1964 o vývoji průmyslu a plynů a rud neželezných.

Oboustranné dostavy, výmenu obnášejí více než 22 miliárd ním 1965 roce překročí tento z 1958 r., dosahuje hodnoty i SSSR bude dále dodávat zařízení se průmyslovým celkům a nových, dodávají do Polska elektrické, hutnické a vrtací obrábcinky, zařízení pro průmyslový a uhelný.

Polsko, SSSR, ČSSR, NRD a společně velké potrubí, kterým protéká sovětská nafta do petrochemických kombinátů jednotlivých kombinátů bude vybudován v 1960 a bude odevzdáno do explaotace; vybudování potrubí, které budou v zemního plynu z SSSR do miliard m³ ročně.

Kdybychom k tomu chteli jezdíky z Polska do SSSR, musíme vést linie také ke všem parním oceánech, které postavily ruce v polských loděnicích. Naše mapa tak husté čarami, že v našem nebyla nečitelná. Takovéto polsko-sovětské spolupráce.

d, čarovných tajemství a kouzel. Obdi-

lorem moderních ulic, malebných parků

Jako žena, vždy jiná, s každým dnem

navaje, pádící auta, šum trolejbusů, ztlu-

ků. Večer spí uprostřed miliónů světel

děvče z vagónu podzemní dráhy, plné
at srdece, vyvolat stesk a touhu zůstat

OD BŘEZNA 1918
— hlavní město sovětského Ruska.

OD 1922
— hlavní město SSSR.

ROK 1934

— začíná se velká přestavba města. Moskva, stejně jako Varšava, je dnes velkým staveništěm. Staví se mnoho a velmi rychle. Moskevské ulice jsou velmi živé, překvapuje pořádek a disciplína chodců a také rychlosť projíždějících automobilů. V moskevských parcích obvyklé obrázky — milenecké dvojice.

Moskva — největší město SSSR — 7,5 milionů obyvatelstva. Kulturní, vědecké a hospodářské středisko SSSR. Kreml — nejstarší část Moskvy, sídlo nejvyšší vlády SSSR, je současně historickou památkou — asi 30 zajímavých objektů k prohlédnutí; paláce, pravoslavné kostely.

Pod Kremlem Rudé náměstí s mauzoleum Lenina, s hrobem zasloužených.

Moskva v éře industrializace SSSR rozrůstá se a tvoří středisko velkopruhým slově. Je tu soustředěno 15% průmyslové výroby Sovětského svazu;

- velký uzel, železniční, letecký, silniční a říční — s kanálem Moskva — Volha;
- 66 muzeí a výstavních místností;
- stabilní obrovská výstava rolnická SSSR;
- 34 divadel se slavnými: MChAT, Stalinského, Vachtangova aj.;
- více než 100 biografií, kinorama, kruhorama, budí hodně zájmu, stejně jako jiné technické vynálezy, které se obvykle ukazují nejdříve v Moskvě;
- 32 sportovních stadionů;
- 25 hotelů se světoznámým hotelom „Moskva“;
- 13 obrovských obchodních domů;
- 90 vysokých škol s obrovskou Univerzitou Lomonosova;
- od 1935 r. nejmodernější podzemní dráha na světě;
- 15 parků, největší: Ismajlovský a Sokolníky;
- více než 700 ulic, nepočítaje nově postavené v jihozápadní části města. Nejslavnější ulice: Gorkého, nejdelší: Sadovaja.

Ciel — komunizmus

Od 1961 do 1970 USA budú predstihnuté vo výrobe na obyvateľa. Hmotný blahobyt všetkých sovietskych občanov zabezpečený. Potreba pohodlných bytov v podstate krytá. Odbúranie fažkej telesnej práce. SSSR bude krajinou s najkratším pracovným časom. Príemyselná výroba SSSR vzrástie o dva a polnásobok. Produktivita práce sa zdvojnásobí. Dokonalá mechanizácia priemyslu, pôdohospodárstva, dopravy a komunálneho hospodárstva. Poľnohospodárska výroba vzrástie o dvaapološobok a predstihne USA. Výroba elektriny sa zvýší na 900-1000 miliárd kWh. Sesťnový pracovný týždeň s 34-36 pracovnými hodinami, v niektorých odvetviach päťdňový pracovný týždeň (30 hodín). Národný dôchodok vzrástie dvaapološobne. Reálny príjem robotníkov a zamestnancov sa zdvojnásobí. Odbúranie nízkych mzdrových a platových skupín. Zdvojnásobí sa reálny príjem kolchozov. Výroba mäsa sa zojsnásobí. Jedenástročná polytechnická výchova pre všetky deti.

Od 1971 do 1980

Komunistická spoločnosť v podstate vybudovaná. Prebytok hmotných a kultúrnych statkov zabezpečený. Postupný prechod na komunistickú zásadu rozdeľovania podľa potrieb.

Priemyselná výroba sa prinajmenšom zošestnásobí. Produktivita práce vzrástie na štyripolnásobok a bude tvoriť dvojnásobok produktivity práce v USA.

250 miliónov ton ocele ročne.

Výroba elektriny sa zvýší na 2700-3000 miliárd kWh.

Prenikavá automatizácia priemyslu.

Poľnohospodárska produktivita vzrástie na triapolnásobok — rýchlejšie než dopyt.

Produkcia mäsa sa zoštvornásobí.

Poľnohospodárska výroba dosiahne úroveň priemyslu.

Práca v poľnohospodárstve bude postavená na roveň priemyselnej práci.

Závislosť poľnohospodárstva od prírodných živov bude minimálna. Národný dôchodok vzrástie na triapolnásobok.

Reálne mzdy robotníkov a zamestnancov vzrástú triapolnásobne.

Reálny príjem kolchozníkov vzrástie štvornásobne. Ďalšie zníženie pracovného dňa a pracovného týždňa.

čarovných tajemství a kouzel. Obdi-

lorem moderních ulic, malebných parků

Jako žena, vždy jiná, s každým dnem

navaje, pádící auta, šum trolejbusů, ztlu-

ků. Večer spí uprostřed miliónů světel

děvče z vagónu podzemní dráhy, plné
at srdece, vyvolat stesk a touhu zůstat

SPOLUPRÁCE

Sovětský svaz udělil a dále udělil Polsku pomoc při výstavbě asi 90 velkých průmyslových podniků. Jsou to např.: v Nové Hutě — metalurgický kombinát Lenina

v Javorzni, v Tarnově a ve Varšavě — elektroteplárny

v Janově — sodovkárna

v Skavini, — slévárna hliníku

v Osvětimi — továrna na kaučuk

v Bobru, Czeszochově a Legnicy — slévárny

v Kędzierzyně — továrna na um. hliníka

v Tarnobrzegu — stroje a dokumentace pro exploataci siry

v Krašniku — továrna na otáčivá ložiska

v Piotrkově, Zambrówicach a Fastach — přádelny

v Švérku — atomový reaktor

v Legnicy — doly na měď

v Turově — elektrárna

v Poznani — továrna na hospodářské stroje

v Dychově a ve Włociawku — vodní elektrárny

v Elblagu — podnik průmyslu strojírenského

ve Varšavě — slévárna na ušlechtilé kovy a továrna na osobní automobily.

V UPLYNULÝCH LETECH JSME DODALI KROMĚ JINÉHO

1600 lokomotiv, 22300 nákladních vagonů, 3070 osobních vagonů, 250 námořních lodí, 103 mil. tun kamenného uhlí, 1,6 mil. tun cukru, 2 cukrovary, 10 podniků na zpracování masa.

V LETECH 1951—1965 KROMĚ JINÉHO DODÁME

120 námořních lodí, 15 tis. nákladních vagonů, 5900 cysteren, 1750 osobních vagonů, 23,8 mil. tun kamenného uhlí, 3 mil. tun koksu, 300 tis. tun slitin a plechu zinkového, 600 tis. tun vápence, 15 cukrováru, 9 moderních droždáren, 4 chladírny, továrnu na klih, lepenku, ledničky, látky, promítači přístroje, léky, výrobky papírnické, poživatiny.

OBDRŽELI JSME

30,3 mil. tun železné rudy, 2 mil. tun apatitu, 4 mil. tun nafty, 5 mil. tun produktů z nafty, 61 tisíc tun mědi, 339 tun výrobků válcovaných, 4 mil. tun obilí, 900 tis. tun bavlny, 52 tis. tun hliníku, 41 tis. tun kaučuku, 445 tis. m³ dřeva.

OBDRŽÍME

35,5 mil. tun železné rudy, 1,1 mil. tun manganové rudy, 500 tis. tun surového železa, 200 tis. tun výrobků válcovaných, 2 mil. tun koksu, 8,5 mil. tun nafty, 1,67 mil. tun apatitu, 396 tis. tun bavlny, 1,0 mil. m³ kultatiny a dřeva, velké množství mědi, hliníku, cínu, olova, poživatin.

Neverký Tulení ostrov nachádza sa 20 km východ od Sachalinu. Je jedným z nemnohých na svete letných ľahných veľkých stád tulenov. Tieto zvieratá pochádzajú z južnej pologule, ale tam sú skoro úplne vyhubené. Nie oveľa lepší osud ich stretol na severnej pologule. Z veľkého množstva stád, následkom zlého hospodárenia poľomíkov, zostali dodnes len tri veľké stáda: alecké, komandorské a kurylské — na Tuleňom ostrove.

Este v polovici minulého storočia kurylské stáda počítali stáčice tulenov. Honba za cennými kožkami japonských a cárskoruských lovov malá za výsledok skoro úplné vyhubenie tulenov na Kurilských ostrovech. Stádo na Tuleňom ostrove ku koncu XIX. storočia znížilo sa do 2.000 kusov.

Tulené žijú hromadne, stádami. Na piesočnatých a kamenistých plážach ostrova trávia tri do štyroch letných mesiacov. Tuná do-

TULENÍ OSTROV

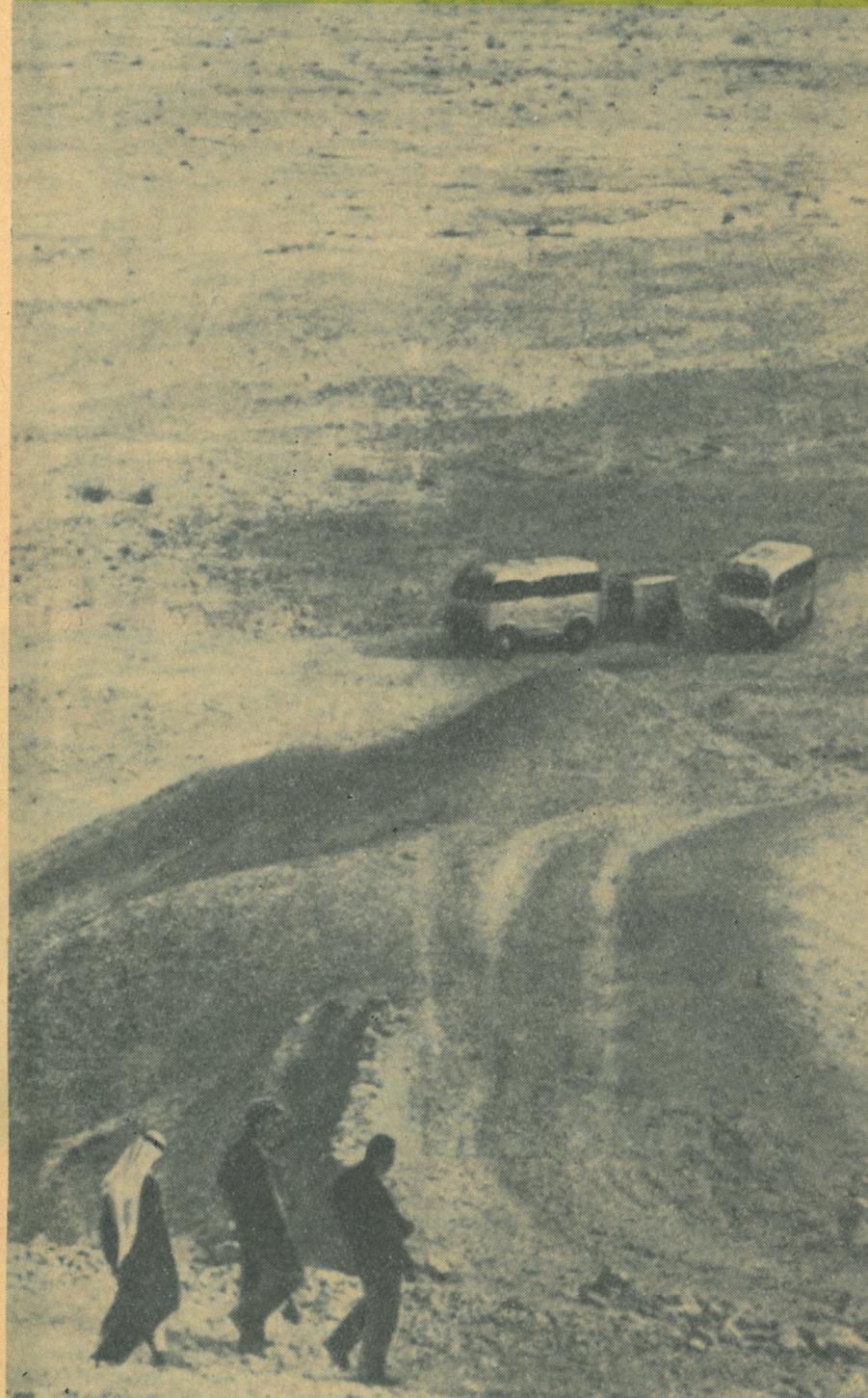
spelé tulene väžiace do 300 kg organizujú si „haremy“, ktoré majú od 10 do 50 samičiek. Tuná prvý krát vidia slnečné pobrežie mladé.

Zabíjanie tulenov je dnes prísne obmedzené a to na mladých samcov v určenom množstve, ktoré sa nesmie prekročiť. Stádo žijúce na brehoch neveľkého ostrova o rozlohe skoro jedného štvorcového kilometra počíta dnes opäť desiatky tisícov kusov.

MIROSLAV ZIKMUND

a JIŘÍ HANZELKA

NIKDO

Včera večer som pristihla dcéru natoľko začítanú do akejsi knižičky, že som ju nemohla prehovoriť, aby šla spať v obvyklom čase. Prirodzene zozvedavala som a — na druhý deň sme si úlohy vymenili. Rozsahom neveľká ale obsahom bohatá, vtipne napísaná knižka Mileny Majorevej „Dievčatám o všeličom“ ma zaujala od prvej po poslednú stranu a priznám sa — aj ma vo všeličom poučila. Prečo? Obsahuje kapitolky, ktoré dievčatám od 15 rokov vyšie veľa povedia. Azda to najpotrebnejšie o hygiene, cvičení, správnej výžive, kozmetike, ale tiež aj o tom, ako sa správne obliekať, aby dievčatá zvýraznili a nie prehodnotili svoju krásu.

Chcela by som byť krásna...

Viem. To chce každá žena. Stavila by som sa, že už naša prapramatka, ktorá bývala v jaskyni, kedy-tedy nazrela do hladiny jazera a pozorovala, či jej pristane náhrdelník z kančích zubov alebo či je elegantnejšie zopnúť si kožu z rysa iba na jednom pleci, alebo na oboch. Od tých čias sa túžba ženy „byť krásna“ dedí z pokolenia na pokolenie až po naše dni. A za to ručím, že nezmizne ani v budúcnosti, keď ľudia budú bežne chodiť na dovolenkou na Mesiac.

Pravda, iba si želaf „byť krásnu“, čo ako vrúcene krásu ešte nikomu nedalo...

...Z toho vyplýva, že naozajstná krásu ženy musí mať základ v zdraví. Na šťastie už nežijeme v čase, keď žena bola tým „krajšia“, čím bola bledšia a chudšia a keď takýto úbohučký plaziaci sa tieň bol zdrojom inšpirácie básnikom pri ospevovaní ženskej krehkosti. Dnes

Co všechno jen může být pod mořem!

Telefónní vedení (ne v pancerovaných kabelech, ale natažené překně na sloupech), vojenské kamiony (s řidiči, kteří jakživ neviděli skafandr), sladkovodní řeka. Ale taky rozpraskaná půda, žíznící po vodě a velbloudi, kteří se kláti přes čerstvé oraniště, a dokonce kluci, kte-

zejí zadní bedničky, které se nevysypaly, nahoru za kabinku, pověsí se na předeš — a otřepají si ruce. Hotovo — můžejet. A ta rozkutálená rajčata nám tu nechá jako odměnu...

Půl hodiny nato nás uvítala hranační škatule moderního hotelu Dead Sea, a u silnice stála tabule s nápisem:

SE TUNE-

ří posedávají u příkopu a nabízejí kolemjdoucím čerstvá vejce.

Tabuli s červenou čárou a nápisem SEA LEVEL máme už šestnáct kilometrů za zády, červenavé skály jež nás provázely na cestě z Ammanu, se teď změnily v okrovou planinu se stále skrovnejší vegetací, výškoměr je jak po silvestrovské opici, neví, čí je. Ještě se mu nepřihodilo, aby ručička podlezla nulu a plazila se do záporných hodnot. Nikdy ještě nefáral do dolu, nemíhalo se před ním světla porubů ani mu ze tmy nešlehaly záblesky havířských kahanec. Teď jej zlatí okrové paprsky zapadajícího slunce, a přece ukazuje tři sta sedmdesát metrů — pod nulou!

U silnice pobíhá klubko lidí, rozhazují rukama a křičí jeden na druhého. Jako žirafí hlava s vypoulenýma očima trčí nad nimi kapota nákladního vozu s rozžatými světly. Auto panáčkuje, jeho zadek je přimáčknut k zemi, ale předeš se bujně vzpíná proti nebi. Kolem se vylejí polámané bedničky, se svahu se kutálejí rajská jablíčka a jejich majitel, Arab v dlouhé podkasane sukni, který spatřil naše fotoaparáty, na nás kšíká jako na slepice a odhání nás od auta, abychom nefotografovali jeho hluoust i lakovou v jedné podobě. Dal naložit vůz, až se péra prohýbala. Teď, kdy měl vůz vyjet po strém svahu na silnici, posadil se na zadní. Dobře ti tak, smějí se Arabové, aspoň budeš mít podruhé rozum. A pak nahá-

BUĎTE VÍTÁNI V NEJNÍŠÍM MÍSTĚ NA POVRCHU ZEMĚKOULE!

JSTE 400 METRŮ (1 300 STOP)
POD HLADINOU
STŘEDOZEMNÍHO
MOŘE

JE ODTUD NEJBLÍŽ
DO KUMRANU!

Poblázněný výškoměr (tedy vlastně nížkoměr) ukazoval minus 385. Hned za plotem se olejově leskla hladina Mrtvého moře.

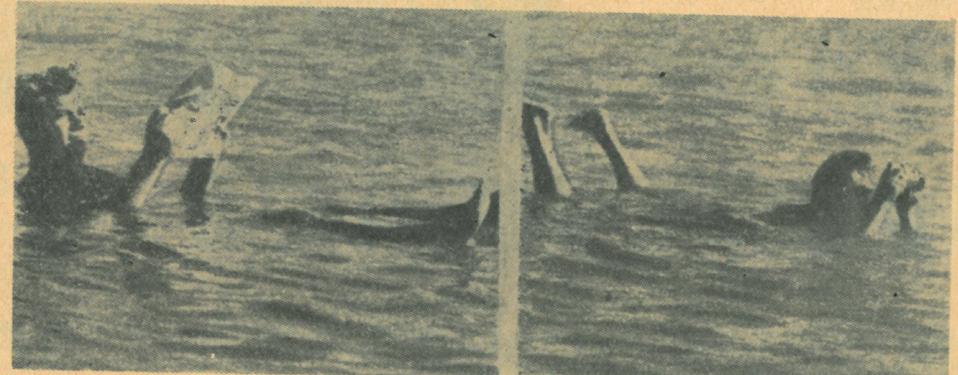
DŮL NA BÍLÉ ZLATO

S přirovnáním „čiperný jak ryba ve vodě“ byste u Mrtvého moře nepořídili!

Ještě nikdy nevyrazil rybářský člun od jeho břehů, ještě nikdy nevodili rybáři vrše do jeho vod. Ale ani ze břehů nekyne naděje na obživu. Jsou pusté, nasáklé solí, nikde ani rostlinky. Kdybyste v mokré šátku přivezli vánočního kapra a chtěli mu tady darovat život, se zlou by se potázel. Za minutu by ve vodě zahynul a pak by ho moře vyvrhlo jako nežádoucího hosta, obaleného hustou vrstvou soli.

A má tohle moře ještě jiné povídny vlastnosti?

Rímský historik Josephus Flavius mu říkal moře Asfaltové, Mare asphaltitis. Za oblézení Jeruzaléma v roce 70 našeho letopočtu odsoudil rímský velitel Titus několik ostroků k smrti. Dlouho se s nimi nepáral,

by takúto devu „stvorenú z lúčov Luny“ básnik neospevoval, ale odporúčal by jej, aby šla na röntgen a požiadala o pukaz na rekreáciu.

Zdá sa teda, že definícia ženskej krásy by mohla znieť veľmi stručne: Zdravie a osobitný pôvab. A jednako to ešte nie je všetko. Predstavme si dievčinu zdravú ako repa a peknú, že sa na ňu každý rád zahladí. A tejto krásnej dievčine sa napríklad spýtate: „Máte radi Mozarta?“ a ona povie: „No, prepáčte, ved' teraz chodím s Ferom Skalom...“ Zvedavcoví sa po tejto (alebo nejakej podobnej odpovedi) tak zatmie pred očami, že už nikdy nebude môcť vidieť krásu tejto dievčiny.

K dokonalej kráse teda patrí aj bohatý duševný život, to je záujem o to, čo sa robí okolo nás, o Ľudí, o prácu, o umenie, prosté o všetko, čo nás obklopuje, čím pulzuje život sveta.

Útulný byt.

Nemyslime si, že iba trojzbový byt s ústredným kúrením môže byť útulný.

Útulnosť bytu nezávisí tak od toho, aký je veľký, ale skôr od toho, ako si ho účelne, pohodlne a vkušne zariadime. Všetko v ňom musí slúžiť nám a nie my bytu. A práve túto samozrejmú zásadu si dosiaľ mnohí neuvedomujú. Už si natoľko zvykli na nepohodlnosť svojho bytu, že si ani neuvedomujú, ako si ich podmanil, ako sa oni prispôsobili bytu, namiesto, aby byt prispôsobili svojim potrebám.

Nielen na vidieku jestvujú „parádne“ izby, ale aj v mestských bytoch bývajú jedna alebo dokonca dve miestnosti nevyužité.

DIEVČATÁM
O
VŠELIGOM

dal je svážat řetězy a na východním břehu Asfaltového moře, právě pod horou Moab, je kázel hodit do vody. Hledme, hledme, odsouzenci se neutopili! Voda je vyvrhla na břeh, jako by byli z korku. Hodil je do vody podruhé a potřetí — a ono nic! Titus se toho zázraku polekal a dal ostrokům milost.

I Řekům nahánělo podivné vni-

zotoké Mrtvé moře neustále neobracovaly nejrůznějšími minerály, které posbíraly na své pouti od libanonských hor. Tak se stalo, že voda Mrtvého moře obsahuje šestkrát více soli a ostatních sloučenin než „normální“ moře. V každém krychlovém metru při hladině je 227 až 275 kilogramů rozpuštěných solí. V hloubce 190 metrů je už voda

trozemské jezero strach. Tvrzeli, že z něho vystupují jedovaté páry a nadýchá-li se jich člověk, zahyne. Nejinak Arabové: žádný pták nepřeletí od jednoho břehu k druhému, a kdyby se přece jen pustil nad vodu, padne do ní jako kámen a je po něm!

Až do polovičky minulého století, 350 let od chvíle, kdy Kolumbus doplul k Novému světu, se ještě nevědělo nic kloudného o moři uprostřed Svaté země. Roku 1848 dal americký geolog Lynch zhotovit dva krovové čluny, z malého přístavu Akky nedaleko dnešní Haify je dal dopravit přes hory do Tiberiasu a tam je posadil na vodu na jezero Galilejské. Zhroutil se, když vytáhl své přesné měřicí přístroje a ty mu ukázaly, že je pod mořskou hladinou. Ať dělal co dělal, ať sebepečlivěji kontroloval svůj teodolit, dovíděl se pokáždě totéž: minus 676 stop. Doplul se svými druhy po řece Jordánu až do Mrtvého moře — a tam naměřil 1300 stop. Svět se tak po prvé dovíděl o nejnižším místě na zeměkouli. A Lynchův rekord zůstal nepřekonán.

*

El-Urdunin, jak dnes Arabové říkají řece, vtékající do severního cípu Mrtvého moře, není nic jiného než starohebrejský Jordán. I ten si drží světový rekord: celé dvě třetiny jeho klikatého toku leží pod úrovní moře. Jeho vody jsou sladké, ale ne tak docela sladké, aby be-

chemicky nasycena. V červnu, kdy nad mořem praží slunce nejvíce, se v odpařovacím bazénu vysráží za 24 hodiny dva a půl centimetru soli.

Pak je tedy Mrtvé moře ideální důl na sůl! Ovšem. A nejen na sůl. Moře je přes 75 kilometrů dlouhé, naší má kolem 15 kilometrů, dosahuje najvětší hloubky 400 metrů. Geologové spočítali, že je v něm na osm miliard tun hořčíku, přes 2 miliardy tun fosfátu a obrovské množství brómu, chlóru a jiných prvků. Dobývaly se tu už před palestinskou válkou; v roce 1948 však byla všechna zařízení zničena a teprve v posledních letech se začínají znova budovat — hlavně v izraelské části Mrtvého moře — nové závody. V roce 1955 vytěžila akciová společnost Dead Sea Works Ltd. 135 000 tun potáše, jiná společnost, Bromine Dead Sea Works Ltd., 1300 tun brómu.

*

Namlsání barevnou lahodou mraků nad Judskými horami, do nichž se ukládalo slunce k spánku, těšili jsme se, jak příštího dne, pěkně za východu, vyfotografujeme Mrtvé moře.

Můj ty smutku, byl to ale žalostný pohled na nehybnou hladinu a nebe bez jediného obláčku! V dálce holé hory, vpředu pustá pláž, nikde ani jediný strom, do jehož větví by se dal obraz zarámovat. Snad nic na světě není tak nefotogenické, jak Mrtvé moře. Pak tedy zbývá jen

jediné-vyzkušet ten zázrak s otroky, které se Titovi nepodařilo utopit. Do Štědrého dne chyběly zrovna tři dny; V deset hodin ukazoval teploměr 25 stupňů ve stínu, voda nebude asi o mnoho chladnější. Sáhli jsme do ní — byla hustá jako polévka, v prstech ti zůstal pocit, že namočil ruku do oleje nebo do škrobové kaše. A teplá! Ani v červenci a v srpnu není Vltava na Žluté plovárně teplejší! Počkali jsme minutu, aby se teploměr ustálil — kolik? Při hladině 23 stupňů, 40 centimetrů pod ní 22, v hloubce 60 centimetrů 21. Na to, že jsou vánoce — skvělé! Nachladit se nemůžeme, sem s plavkami!

Nuže vlezte, první věc, kterou zjistí člověk dychtíci po vykoupání v Mrtvém moři je, že je druhým pro smích. Plavat — dá li se tak říkat ležení na podajném vodním polštáři — se dá ještě naznak. Když se pokusíte plavat prsa, tlačí vás cosi napřekonatelnou silou z vody, takže zadní část těla znamenitě trčí ven a ne a ne dostat se s ní pod hladinu. Zkoušeli jsme, co všechno tohle moře dokáže. Bavili jsme se chvíli tím, že jsme si lehli naznak a četli noviny. Pak jsme v téže hodině poloze svěřili poznámkovému bloku, že je možné do něho psát, aniž by člověk šlapal vodu nebo byl nucen udělat jediný pohyb pro záchranu života na hlubině. (Protože nebylo nablízku sladké vody, v níž by se daly prsty opláchnout, jsou listy poznámkového bloku podnes nasáklé soli). Když se dá ve vodě psát, proč by se nedalo fotografovat? Naznak to nebylo prázdné umění, — ale co fotografovat z tak nevhodné polohy? Bezmráčné nebe? Oblouk bez ptáků? Obrátit se na břicho, neupustit aparát do vody a nenastříkat do objektivu slanou omáčku byla jen otázka krátkého tréninku. Až ten snímek uvidíte, můžete vzít jed na to, že jsme při tom neleželi na mělčině!

„Tady by se měly svádět všechny námořní bitvy“, řekl Mirek, když jsme vylezli na břeh. „Ani jeden námořník z torpedované lodi by se neutopil.“

„A žádného by nespolkli žralok!“

Cas mezičím pokročil, chýlilo se k polednímu. Na dvoře restaurace Casino bylo boží dopuštění. Před plotem zastavil autobus plný turistů, kuchařů pomocníků se proto hnul na dvorek a jako posedlý amokem začal uřezávat hlavy všem slepicím, které mu přišly pod ruku. Ty, na které ještě nedošla řada, zbesile kdákaly, jiné už bez hlavy, létaly při zemi, nebo se zmítaly v krvi a v peří. Hosté se na to nevzrušeně dívali a usrkávali limonádu.

Z autokaru se zatím vyhrnula rota amerických námořníků. Všichni bez výjimky byli vyvzbrojeni fotoaparáty nebo filmovými kamerami. Došlo se jim nejdřív náležité instruktáže nad mapou, pak k nim velitel pronesl krátkou přednášku a zavelel pohov. Na to znamenit se všichni hoši chopili svých přístrojů, filmaři univerzální, všeobsáhlou panorámu pokropili horizont, neobtěžujíce se dalším záběrem, kdežto námořníci fotografové zdvihli naráz aparát k oku a cvakli. Většinou vystačili s jednou rukou, druhou nechávali ležérně v kapse a dávali tím hrstce nahodilých diváků na srozuměnou, že jen nešikové, nebo vysloveně netalentovaní tvorové potřebují na fotografování obě ruce.

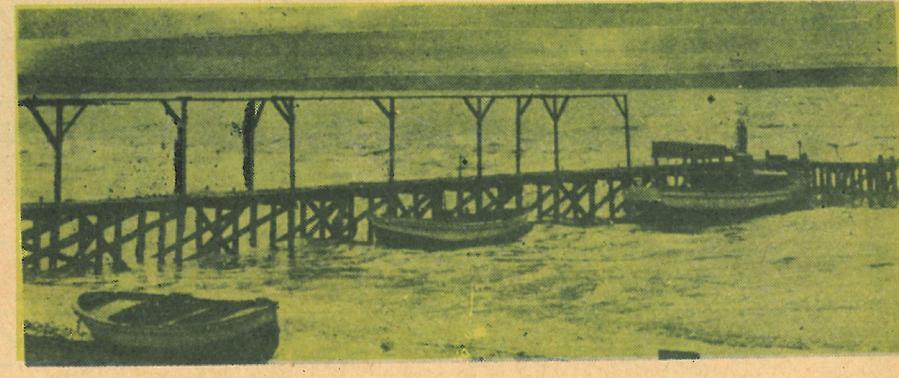
Zatím k moři důstojně přistoupil manželský pár, Angličané. On v proužkaném saku, bílé košili s motýlkem a černými polobotkami, ona ve skotské kostkováné sukni a střevíčích s jehlovými podpatky. Bořily se jí nehezky do písku. Zůstala tedy stát na půl cestě manžel došel k vodě, namočil dva prsty, jednoho se štítil dotkl jazykem a druhý džentlmensky nabídl své choti, aby se nemusela zouvat.

Olíza mu ukazováček a s nepředstíraným uznáním prohlásila:

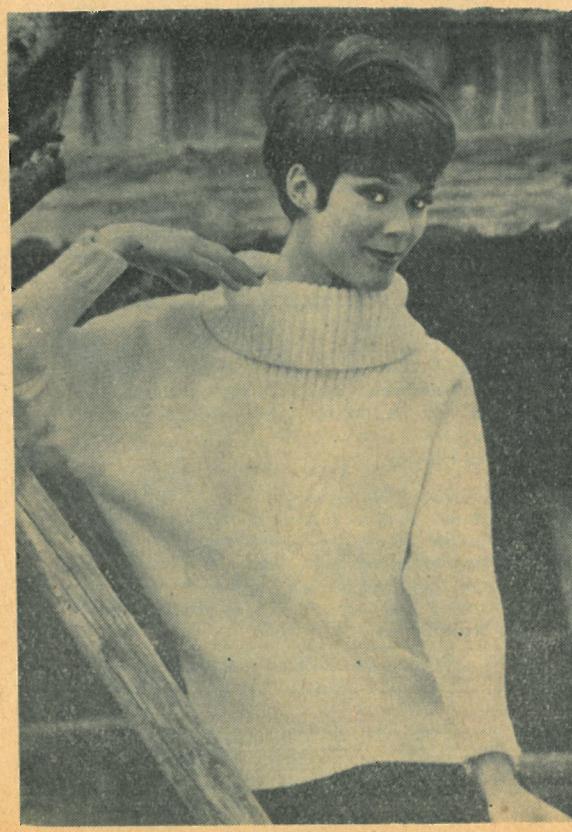
„Very bitter indeed!“ „Opravdu velice hořké!“

Obrátili se pak k vozu, neboť tím skončili průzkum Mrtvého moře.

Možná, že celého Jordánska.

„nákladní vůz panáčkovał
Na březích Mrtvého moře
Tak co je nového ve světě...?
...a nebylo to na mělčině!
Nejen moře, ale i břehy jsou
mrtvé...
Snímky autorů.

Väčšina rodín má jednoizbový alebo dvojizbový byt. A keby sme urobili prieskum, kolko rodin má v jednoizbovom byte zariadenie do spálne, staví sa, že by ich bolo väčšina. A so spálňou by sme sa nestrelili iba medzi staršími manželmi, ale aj u mladších. V detstve ich tak opantala predstava, že byt sa skladá z kuchyne a spálne, že sa jej nezbavili ani dnes, ked si zariadovali vlastný byt. A majú to ešte horšie ako ich rodičia, lebo bývajú v novostavbe, kde architekti už ráttali s malou kuchynkou. V nej sa teda tisnú a ked sa im narodí dieťa, mocú sa v kuchyni všetci traja a nedá sa tam ani pohnúť. Zato druhá miestnosť, priestraná a výhodnejšia s peknou výhliadkou — tá si žije! Šestnásť hodín zo štyriadväsiatich má pokoj.

Byt dnešných mladých ľudí musí zodpovedať času, v ktorom žijeme.

Dnešná gazdina

Nenalakajte sa, že vás v tejto časti knihy obšťastní receptami paní Rettigovej („hoď do toho desať vajec“), ale že vám budem rádiť, ako si doma urobíte z bratovho rozbitého bicykla a starej maminej spodnice apartný dáždnik. Ubezpečujem vás, že sa budem usilovať skôr o opak: budem sa vás snažiť presvedčiť, že dnešná gazdina má robif čím menej...

Viem, že sú to kacírske reči. Ale iba zdánlivo. Prv bolo jedným životným cieľom dievčaťa vydať sa. Pochopiteľne. Vydať bol jediným spôsobom, ako sa mohla žena

hospodársky zabezpečiť, lebo samostatná žena bola taká výnimka, že na ňu hľadeli ani na zázrak.

Pretože vydaj bol jediným cieľom, smerovala k tomuto cieľu celá výchova. Dievča nevedelo nič iné, ako sa stať o domácnosť. V „nóbl“ rodinách vedelo ešte, povedome, hrať na klavíri.

Dnešné dievča sa sice tiež chce vydať, no nestavia na vydaji svoju existenciu. Vlastne — nemalo by. Sú však ešte dievčatá, ktoré podliehajú zastaralému mamkinmu názoru na vydaj. Týchto dievčat je už sice menšina, ale pretože sa ešte nájdu, chcela by som im vážne povedať:

Chytili ste to za zlý koniec. Stavili ste život iba na kartu vydaja ako pred päťdesiatimi rokmi. Vydáte sa a budete finančne závislá od muža. A čo keď po čase zistíte, že vás muž nie je dobrý človek? Ze vám karta nevyšla? Bud sa mu budeš musieť vo všetkom prispôsobiť, alebo si iba začnete teraz hľadať nejaké zamestnanie. No pretože nemáte nijakú kvalifikáciu, dostanete nekvalifikovanú prácu a nízky plat. A tak sa budete usilovať zostať u muža stoj čo stoj. Aj za cenu pokorenia...

Dajme však tomu, že vás manžel bude priam anjel. Že mu vôbec nebude prekážať, že jeho problémom nerozumiete, že vás bude niesmierne ľubiť až do hrobu tma-váho a že mu budete stačiť, keď budete mať domácnosť ako klietku. Bude to vás vám, modernej, mladej žene vyhovovať? Nie je to málo proti tomu, čo vám ponúka vyhovovať? Nie je to takmer nič proti možnosti byť vzdelenou ženou, kvalifikovanou pracovníčkou, zúčastňovať sa na tvorení socialistickej budúcnosti, dosahovať úspechy a byť vážená celou spoločnosťou?

ANIELA B. „Cez prázdniny som sa zamilovala. On, štíhly, milý, veselý tiež za zamiloval. Posledný deň vyzvala som hádku a rozišli sme sa povadení. Je tvrdohlavý — neviem či sám napiše. Bude to veľmi hlúpe, ak napišem prvá?“

Ked chlapcovi na tebe záleží sám napiše. Ked však myslíš, že je príliš tvrdohlavý, nič sa ti nestane, ked v krátkom liste priznáš, že si konala hlúpo a že lutuješ, že došlo k hádke. Nič viac! Žiadne: „lúbim“, „túžim“, „čakám na tvoj list.“ Ked skutočne miluje napiše aj napriek tvrdohlavosti. Ked nenapiše, je to znamenie, že musíš trošku potúžiť. Neoplatí sa prelievať slzy. Prvou láskou svet nekončí.

L. C. „Uvidel ma s kolegom, ktorého som náhodou stretla. Od tej doby vyhýba sa schôdzkom, prechádza na druhú stranu ulice, predstiera, že ho zaujíma iné dievča. Čo si mám myslieť a čo mám robiť. Predsa chlapca mám rada. Snáď mu napišete na uvedenú adresu?“

Len to by chýbal. V srdcových záležitostiach nie je nič horšieho ako prostredníci. Pokazili by všetko s konečnou platnosťou. Mysím si, že hoci chlapcovi na tebe záleží a lúbi ťa, je trošku detsky a nevychovaný. Určite po čase dospeje. Nestane sa nič strašného ak ty dokážeš, že si dospelejšia a vysvetliš celé nedorozumenie, vraviač žartom, že sa chová ako „diefatko“, a zdvorilosť a kultúra platia vždy a všade. Je však možné, že ma prelietavé srdce a že ešte neprišiel čas, aby sa skutočne zamiloval. V takom prípade nemariekať za „strateným šafom“, lebo to nebolo to pravé.

Krajan Amor

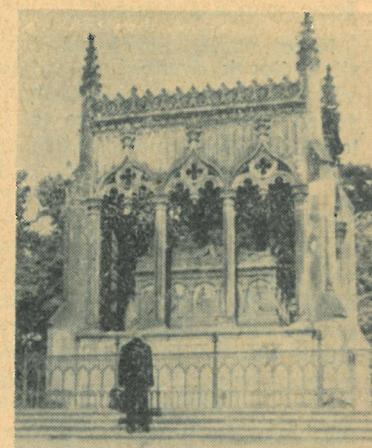
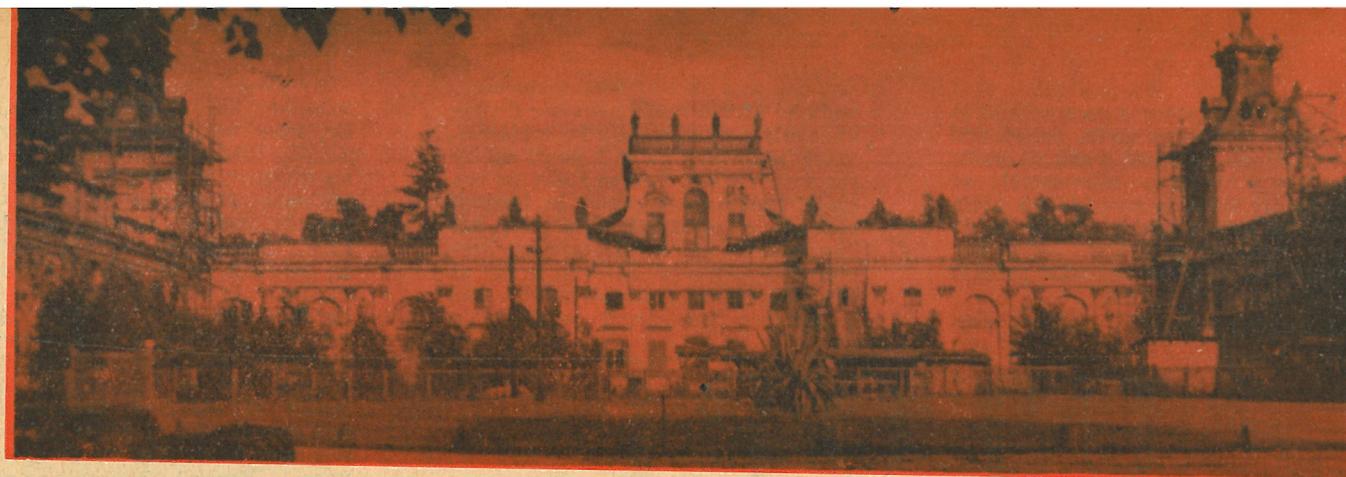
BOŽENKA L: „Mám sedemnásť rokov. Prešla som do X. triedy. Kamarátini známi tvrdia, že som pekné dievča, ale obliekam sa veľmi skromne. Mama mi nikdy nechce ušiť pukajúce šaty. Vždy len tmavomodrá sukňa a blúzka. Moje kamarátky majú úspechy, chodia s chlapcami. Ja — nie. Chlapci si mňa vôbec nevšimajú. Kamarátky mi rozprávajú o svojich úspechoch a vysmievajú sa mi, že ešte nechodom so žiadnym chlapcom. Vysvetľujem im, že mám ešte dosť času, ale viem, že len opakujem slová mojej mamy. Možno by som mala myslieť samostatnejšie?“

Viem, rozumiem. Je to výsada tvojich sedemnástich rokov — snívať, túšiť a so závisťou pozerať na kamarátky, ktoré už „chodia“ s chlapcami. Ale X. trieda má tiež svoje práva — maturita predsa pred tebou a chodenie s chlapcami nepomáha v učení. Asi to pozoruješ v tvojich kamarátok. Preto netrpať sa, že si nesamostatná a že opakuješ názory tvojej mamy, že: „máš na to čas.“ Matka naozaj má pravdu, dohoníš to. Budeš mať úspech, budeš chodiť s chlapcami, budeš mať pekné šaty, všetko — ked bude na to čas. Nikto ešte na to neprerobil.

L. Ž. — „Czy wypada upomnieć się o zwrot pożyczonych przed miesiącem koleżance 50 zł. Pożyczając je koleżanka obiecała wrócić pożyczkę za tydzień. Wiem, że w tej chwili nie cierpi już na brak pieniędzy?“

Wypada jak najbardziej w grzeczej naturalne formie. Może koleżanka poprostu zapomniała, chociaż w tych sprawach pamiętać raczej nie powinna zawodzić. A na przyszłość radzę pożyczać tylko tym, którzy oddają w terminie i są siowni.

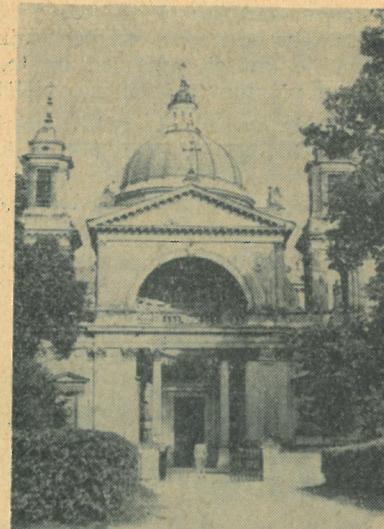
Teta Dora

Krásna cesta vysadená starými lipami vedie z Varšavy do Wilanowa. Pred 300 rokmi uháňali tadiaľ kráľovské koče Jana III. Sobieského, ktorý v tejto malej dedinke vybudoval si svoj palác. Dnes premávajú tuná mestské autobusy a popri ceste sú kolajnice električiek. Ked je počasie vo Wilanove môžeme stretnúť mnohých Varšavanov, ktorí sem prichádzajú obdivovať krásy kráľovského paláca a príahlého parku. Wilanov je jedným z najkrajších komplexov pamäti hodnosti hlavného mesta, s prekrásnou architektúrou a peknou plastickou úpravou. Wilanovský palác po smrti Jána III. Sobieského často menil majiteľov a dodnes je typickým príkladom barokového, palacového stavebnictva v Poľsku v druhej polovici XVII. storočia.

WILANÓW

1. Pohľad na palác a hlavné nádvorie ku ktorému vede nádherná brána.

2. Pri hľajnej aleji vedúcej k bráne paláca nachádza sa monumentalná hrobka jedného z majiteľov paláca Stanislava Koštu Potockého a jeho manželky Alexandry.

3. Starý kostol vo Wilanowe — po prestavbe v barokovom slohu roku 1870 H. Marconim.

4. Jedna z charakteristických štvorhranných veží na rohoch paláca od záhrady, ktoréj aleje zdobia početné sochy.

SPORT SPORT SPORT SPORT

Przez kilka kolejnych odcinków królowała w naszych felietonach sportowych lekka atletyka, spychając inne sporty do roli marginesowo traktowanego kopciuszka. Należało się tu lekkiej atletyce i za jej tytuł „królowej sportu“ i za jej osiągnięcia. Dziś jednak w rubryce nowi goście: piłka nożna i boks.

Na kilka tygodni przed zakończeniem ligowych rozgrywek „Górnik“ Zabrze zdobył tytuł mistrza Polski. Zadna z drużyn nie jest już nawet w stanie dorównać mu ilością punktów. „Górnik“ zdobył ten tytuł w stylu nie notowanym jeszcze w kronikach polskiego piłkarstwa, bowiem do momentu zapewnienia sobie mistrzostwa nie przegrał ani jednego meczu. Jest to dowód, że Zabrzanie są w tej chwili najlepszym zespołem krajowym i przewyższają wyraźnie wszystkich swoich przeciwników. Cieszyły nas wszystkich, że mamy w Polsce taką doskonałą drużynę, gdyby nie porównanie wyników spotkania „Górnika“ z angielską drużyną Tottenham w ramach Pucharu Mistrzów Europy. Wprawdzie w Chorzowie „Górnicy“ wznieśli się na wyżyny i pokonali pewnie Anglików 4:2 ale w rewanżowym spotkaniu na terenie Anglii otrzymaliśmy zimny tusz. Polacy zostali tam rozgromieni w stosunku 8:1. Może jeszcze i to nie byłoby najgorsze, bo z Anglikami przegrywali nawet w wyższym stosunku drużynowym równie dobrze jak „Górnik“, ale przecież Zabrzanie tworzą trzon reprezen-

tacji Polski oddając do niej przeciętnie 6–7 zawodników.

Jeszcze trzy lata temu sprawiliśmy w Hamburgu wielką niespodziankę reprezentującą NRF 1:1. W tym roku na własnym terenie nie potrafiliśmy nawiązać z Niemcami nawet równorzędnej gry, przegrywając gladko 2:0. Jeszcze gorzej wypadły nasze rezerwy, które w meczu drugich reprezentacji uległy NRF 0:5. Nie jest więc z ta naszą piłką nożną jak stąd widać — najlepiej, a setki tysięcy kibiców cieszy się, że to już koniec sezonu. Bo polski kibic jest niepoprawnym optimistą i wierzy, że w przyszłym roku będzie napewno lepiej i że wtedy, jak by to powiedział Wiech — wszyscy będą u nas leżeli jak neptki.

Bokserzy wystartowali niezbyt szczęśliwie. W rozegrany w Berlinie międzynarodowym spotkaniu z NRD wywalczyli zaledwie remis 10:10. Punkty dla naszej drużyny zdobyła stara, wyłuscona w bojach gwaria, przy czym niespodzianką była porażka wicemistrza olimpijskiego w wadze piórkowej Adama Skiego. Wszyscy nasi zawodnicy walczyli poniżej swej normalnej formy.

Reprezentacyjny trener naszych pięściorzy Feliks Stamm nie był specjalnie zaskoczony, zmartwiony tym wynikiem. W rozmowie przeprowadzonej z jednym z dziennikarzy stwierdził tylko, że na remis uzyskany w NRD złożyły się trzy przyczyny: początek sezonu, niedosta-

teczna jak zwykle praca zawodników w macierzystych klubach i zbyt krótka okres zgrupowania przed reprezentacyjnym spotkaniem. Najlepszy znamawia boksu wie co mówi. Wie także — co dla niego nie jest żadną tajemnicą, że posiadamy w naszym kraju wspaniały materiał pięścierski. Co najwyżej można się tylko zastanowić nad zdaniem o niedostatecznej pracy zawodników w macierzystych klubach. Wiadomo nie od dziś, że jak się Stamm zajmie którymś zawodnikiem to napewno taki wypłynie wkrótce na szerokie wody. Wiadomo także, że Stamm zawsze potrafi — jeśli ma po temu odpowiednią ilość czasu — przygotować zawodników do najcieńszych reprezentacyjnych spotkań. Ale co będzie — tu odpukać w niemalowane drzewo — jak Stamm zachoruje, albo — nie jest przecież długowieczny — lata nie pozwolą mu sprawować trenerskiej pracy? Nie mam odwagi odpowiadać na to pytanie. Zresztą ja sam jestem z tych niepoprawnych optimistów i wierzę, że w naszym boksie zawsze będzie dobrze, a drobne potknięcia to tylko wyniki chwilowej niedyspozycji.

Więc bądźmy optimistami. W boksie mimo ważenia formy niektórych zawodników mamy do tego prawo. A w plicie nożnej? Choć nic nam nie daje prawa do optimistycznych marzeń i tak wiezymy, że w przyszłym roku będzie lepiej.

WŁODZIMIERZ STEPIŃSKI

CZYTELNICY PISZĄ

Szanowna Redakcjo!

Tegoroczną pogodą wakacyjną na Podhalu pozwoliła wielu turystom, wycieczkom i letnikom zwiedzać naszą piękną Orawę. Jak zwykle co roku, największe powodzenie miało Babia Góra oraz przyległe wioski jak: Lipnica Wielka i Mała, Zubrzycę Górną i Dolną, Orawkę i Podwilk. Wielu letników zamieszkało na wakacje w tych wsioskach. Powodzenie miało w tym roku stacja turystyczna w Zubrzycy Górnnej. Na brak gości nie mogła narzekać. Muzeum tamtejsze w starym dworcu miało wielu zwiedzających. Sklepy spółdzielcze były dobrze zaopatrzone w pieczywo, artykuły spożywcze a także w jarzyny i owoce. Wytwórnia Wód Gazowych w Jabłonce miało pełne ręce roboty. Ale było pod dostatkiem napojów chłodzących i piwa, dowożono ten towar z pobliskiego Czarnego Dunajca.

Wielkim udogodnieniem dla turystów i wczasowiczów było dokonanie nawierzchni smolowcowej na szosie Czarny Dunajec – Jabłonka. Zwiększone kursy samochodowe PKS-u na Orawie. Zubrzycę Górną otrzymała na sezon letni bezpośrednie połączenie z Krakowem i z Zakopanem przez Nowy Targ. Wielkim powodzeniem u turystów tak polskich jak i czechosłowackich cieszy się nowootwarto przejście graniczne w Chyżnym, gdzie PKS uruchomił dojazd autobusami. Dzięki temu Orava jest licznie odwiedzana przez sąsiadów zza miedzy, tj. Czechów i Słowaków. Autobusy czechosłowackie spotykamy codziennie w Jabłonce, Zubrzycy, Czarnym Dunajcu, Nowym Targu i Zakopanem.

Jabłonka staje się punktem centralnym dla turystów, gdyż tutaj rozhodzą się linie autobusowe do Krakowa, Zakopanego, Chyżnego i Zubrzycy Górnnej. Mieszkańcy Jabłonki i Orawy marzą od szeregu lat o linii kolejowej. Jabłonka – Czarny Dunajec, a nawet chcieliby widzieć połączenie kolejowe ze wszystkimi wsiami Orawy a zwłaszcza Chyżnym, Lipnicą i Zubrzycą. Czy się kiedyś doczekają? Dobrze, że są autobusy PKS-u, ale w niektórych dni, a zwłaszcza w dni targowe nie zaspakaja ono potrzeb tutejszej ludności.

Wielką błądą dla wsi Piekielink jest brak światła elektrycznego – mimo – że przez te wieś przechodzi linia wysokiego napięcia. Razem z żarówką elektryczną ożywiła by się wieś działalność kulturalno-oświatowa. Mieszkańcy Piekielnika cierpliwie czekają na światło elektryczne. Podobno w najbliższych latach Piekielink będzie zelektryfikowany. Obryjajnajpredzej!

W Chocholowie również otwarto nowe przejście graniczne. Specjalny autobus PKS-u z Zakopanego do wozi turystów do miejsca nowego przejścia granicznego. Ruch wielki. Z tego też powodu na rynku w Czarnym Dunajcu można często spotkać autobusy z CSSR, gdzie turyści pozywają się w miejscowej gospodzie na rynku. Dla wygody miejscowości i zamiejscowej ludności otwarto w tym roku w Czarnym Dunajcu Wiejski Dom Towarowy, zaopatrzony dobrze w rozmaitą artykułami codziennego użytku. W Czarnym Dunajcu uruchomiono również w tym roku stację benzynową, z której korzystają nasi przyjaciele z Czechosłowacji oraz miejscowa ludność, turyści motorowici i wiele innych przejeżdżających przez to miasteczko. Obecnie w Czarnym Dunajcu trwa budowa mostu na rzece Czarny Dunajec. Most ten jest bardzo potrzebny dla szlaku turystycznego Czarny Dunajec – Mietustwo – Ratulów – Nowe Bystrze – Zakopane. Przez te wsie prowadzi stara droga, obecnie rozpoczęto budowę a raczej przebudowę drogi na tym szlaku. Brak komunikacji autobusowej do tych wsi utrudnia mieszkańców kontakt z pobliskimi miastami, jak Czarny Dunajec, Nowy Targ i Zakopane. Miejscowe władze gromadzkie pocieszą i obiecują w następnych latach poprawę sytuacji na tych odcinkach. Wsie są coraz liczniej odwiedzane przez turystów i letników. Mieszczą się tutaj latem obozy harcerskie. W tym roku w Mietustwie rozbiła namioty 33 drużyna harcerska meska i 77 drużyna żeńska z Łodzi. Mietustwo było zapelnione letnikami i to przeważnie z Łodzi i Krakowa.

Oto tych kilka notatek z terenu Orawy i Podhala. Łączymy wyrazy szacunku i pożdrowienia.

KIEROWNIK PUNKTU BIBLIOTECZNEGO
„MIĘTUSTWO”

OD REDAKCJI: dziękujemy za miły list i zdjęcie. Numery „Ziota” wysłaliśmy. W dalszym ciągu chętnie wykorzystamy dobrą i ciekawą korespondencję.

NOWINKI FILATELISTYCZNE

15 września br. weszła do obiegu nowa seria znaczków polskich emisji „40 rocznica III Powstania Śląskiego”. Składa się ona z dwóch znaczków wartości 60 gr i 1.55 zł. Pierwszy z nich ukazuje się w nakładzie 2 miliony sztuk w kolorach szarym i zielonym, drugi – 1 milion sztuk w kolorach szarym i niebieskim w/g projektu J. Desselbergera. Znaczki są perforowane, wykonane techniką offsetową.

SVETRÍKY PRE KAŽDÚ PRÍLEŽITOSŤ

Skutočne bez preháňania. Môžeme ich nosiť od rána do večera, do práce; doma, v škole, na výletech a dokonca pri slávnostných príležitostiach. Ich kladom je aj to, že sú neznačiteľné. Keď sú troškou obnosene, alebo sa Vám zrunovali, môžeme ich prerobiť alebo prefarbíť a opäť budú ako nové. Moderné sú rôzne svetlinky: „trošku príverké“ s golierikom alebo bez neho, zapínané na gombičky alebo cez hlavu. Barvy: nie príliš krikľavé (šedá, béžová, matne zelená, fialová, čierna).

Podľa toho na akú príležitosť si ich obliekame, nosíme k nim korál, farbenú šatku, klipku a pod.

Najelegantnejšie sú svetlinky robené hladkým, jednoduchým stehom.

Pozor! vychádzajú z módy veľmi chipáté svetre tzv. mohérske – ako veľmi nepraktické.

RADY

PORADY

RADY

LEKÁR

Citatelovi pod zn. „Zdravie“: Prekonali ste infekciu žiláčku a pýtajte sa, prečo umelé tuky v pevnom stave, prípadne bravčová mast, sú pri diéte zakázané a prečo sa môže olej a maslo v čerstvom stave do jedáľ pridať.

Ochorenie zažívaciech orgánov, ako je žlčník a pęčeň, sa dá vylečiť len správnom diétom. V prvom štadiu ochorenia je to diéta veľmi prisna, v ďalšom štadiu priebehu choroby diéta rozširujeme, ale obmedzujeme stále tuky a vaječný žitok.

Potraviny upravujeme varením, dusením alebo pečením. Vyprážané pokrmy vôbec nepodávame. Tuky pridávame až do hotových jedív a používame len dobrý stolný olej alebo čerstvé maslo, a to asi 3 dkg na 1 deň.

Prečo je nevhodná bravčová mast a stužený pokrmový tuk? Pretože sú ľahšie strávitelné. Najlahšie strávitelné je tuk, ktorý má najnižší bod topenia. Na prvom mieste je olej a potom maslo. Nesmú sa na nich však pokrmy opakovať ani pražiť, ale pridávajú sa až do hotového jedla.

Cinnosť chorých orgánov je očabnutá, preto musíte prijať čo najlhásie strávitelné pokrmy. Preto hovoríme v takomto štadiu choroby o diéte šetriacej zažívacie ústrojenstvo.

Je veľmi dôležité vedieť, že jeden z najskôrdejších zvykov pri varení je prepaľovanie tukov. Vedie k rozkladu tukov a ku vzniku jedovatých látok. Preto sú prepaľované tuky ľahko strávitelné a nepríaznivo pôsobia na závieraci trakt.

Pri zachovávaní diéty po infekcii žiláčku musíme sa najviac chrániť jedál, ktoré sú vyprážané, opakané a pod., pretože sú ľahšie strávitelné a spôsobujú trvalé poruchy na chorobu zoslabnutom žlčníku a pečení.

WETERYNARZ

Pielegnowanie skóry, kończyn i kopyt

Sposób pielegnowania zwierząt odbija się bardzo wyraźnie na zdrowiu i wydajności. Brak odpowiedniej pielegnacji, lub niestarannej jej przeprowadzanie zmniejsza zdrowotność pomimo dobrego żywienia zwierzęcia i odpowiednich pomieszczeń.

Skóra spełnia wielką rolę w ustroju. Jest ona narządkiem, przez który organizm odcytuje oraz wydaje informacje, przed uszkodzeniami tkanek i staje się naturalną przeszkodą przed wniknięciem do organizmu bakterii chorobotwórczych. Prócz tego skóra odgrywa ważną rolę w regulowaniu przemiany materii. Normalna czynność skóry możliwa jest tylko przy odpowiedniej pielegnacji.

Jeśli skóra nie czyści się i nie myje, to luszczący się naskórki i kurz osiadający na skórze oraz pot wydalany przez gruczoły skórne, zatykają niewidoczne gotym okiem pory, przez co oddychanie skórne jest utrudnione i skóra swędzi. Na nieczyszczoną skórę gnieździą się różnych rodzajów pasożyty, jak np. wszyscy pchły oraz bakterie. W rezultacie zmniejsza się apetyt zwierzęcia, odporność ustroju, przyrosty na wadze itp.

Skórę pielegnujemy przez czyszczenie, mycie, kąpiel i okrywanie zwierząt. Przez czyszczenie nie tylko usuwa się brud i pasożyty oraz usprawnia oddychanie skórne, lecz również rozcięcia się ja, co umożliwia szybsze krajenie krwi. W tym samym sposóbie zmniejsza apetyt zwierzęcia, odporność ustroju, przyrosty na wadze itp.

Skórę pielegnujemy przez czyszczenie, mycie, kąpiel i okrywanie zwierząt. Przez czyszczenie nie tylko usuwa się brud i pasożyty oraz usprawnia oddychanie skórne, lecz również rozcięcia się ja, co umożliwia szybsze krajenie krwi. W tym samym sposóbie zmniejsza apetyt zwierzęcia, odporność ustroju, przyrosty na wadze itp.

Bydło i konie należy czystać codziennie. Robimy to na dworze, aby nie kurzyć w pomieszczeniu. Jeśli z powodu złej pogody czystsicimy w oborze lub stajni, to należy je potem przewietrzyć. W żadnym wypadku nie wolno czystić zwierząt podczas karmienia.

Do czyszczenia koni i bydła używa się szotek i wiechcia ze słomy. Najpierw słomą wyciera się miejsca pobrudzone nawozem, a następnie szotka czyszczy się raz pod włos, a raz z włosem.

Szczotkę trzeba często czyścić o zgrzebko. Nie wolno czyścić skóry zgrzebkiem, gdyż można skórę pokaleczyć i sprawić zwierzęciu ból.

W ciepłe dni lata, kiedy temperatura przekracza 18°C należy byczo i komie pławić i myć w wodzie. W upalne dni kąpiel przeprowadza się rano lub pod wieczór. Nie należy kąpać koni spoczywających, zatrzymanych oraz po karmieniu i na 1–2 godz. przed karmieniem.

Świnie również powinny być czyszczoną szczotką lub wiechciami zwłaszcza, że często mają wszyscy. Wesz na skórę świnie wcale nie świadczy o zdrowiu świnie, jak mniema wielu hodowców, świadczy natomiast o niechlujstwie gospodarstwa i gospodarstwa.

Wiecie ze względem na wełnę nie czyszczymy, ale za to trzeba dbać o czystość i porządek w samej owczarni.

Prečo samo jak o skóre, należy dbać o nogi i kopyta, szczególnie dotyczy to koni, albowiem od sprawnej pracy ich nóg zależy wydajność zwierzęcia. Dolne odciinki kończyn zanieczyszczają się najbardziej, toteż zawsze po skończonej pracy należy je myć i suszyć. Stosowanie przy czyszczeniu masażu nóg zapobiega zastojom krwi, obrzękom i opojom.

Pielegnowanie kopyt polega głównie na oczyszczeniu i podkwateraniu. Po codziennej pracy całego kopyta należy starannie oczyszczać zwierając uwagę na podeświetle i rowki strzałkowe. Utrzymywanie kopyt w niechlujstwie powoduje takie schorzenia jak gnicie i rak strzałki oraz butwienie rogu. W razie potrzeby należy kopyto umyć używając do tego celu wody i szamponu, a nie szczotki ryżowej. Natłuszczają się kopyta w tych przypadkach, gdy róg kopytowy jest bardzo suchy. Do natłuszczania można używać tylko waniliowego lub tłuszczu wieprzowego niesolonego i niezjeżczanego. Nie wolno używać do tego celu smarów technicznych, jak np. smar do osi lub innych. Podkwateranie powinno być prawidłowe i terminowe. W tym celu trzeba co pewien czas sprawdzać stan podkwateru.

Po dłuższym pobycie bydła i owiec w pomieszczeniu racice ich nie ściera się, stają się nadmiernie długie. Skutek tego jest taki, że zwierzęta zamiast stapać całą racicą, stają się na tą głowicą i niezjeżczanego. Nie wolno używać do tego celu smarów technicznych, jak np. smar do osi lub innych. Podkwateranie powinno być prawidłowe i terminowe. W tym celu trzeba co pewien czas sprawdzać stan podkwateru.

Dr. H. Mączka

PRAWNIK

Pojęcie majątków opuszczonych regulują: 1) ustanowiona z dnia 15 lipca 1961 roku, zmieniająca ustawę z dnia 13 lipca 1957 roku o zmianie dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 roku o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw związanych z reformą rolnej i osadniczą rolnym (Dz. U. Nr 32 poz. 159 z 1961 roku) i 2) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1961 roku w sprawie majątków opuszczonych (Dz. U. Nr 39 poz. 198 z 1961 roku). Intencja wymienionych przepisów prawnych jest

właściwe wykorzystanie nieruchomości rolnej (podniesienie produkcji rolnej) jak również zwiększenie wydajności gospodarstwa rolnego (nakładów finansowych). Podlegają również umorzeniu pożyczek bankowych w części inwestycyjnej, dokonanej na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być prawidłowe i terminowe. W tym celu trzeba co pewien czas sprawdzać stan podkwateru.

Jeżeli przejmowane gospodarstwo zostało nabycie przez dotychczasowego właściciela na podstawie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej lub osadnictwie,

właściciel odpowiada jednak za zniszczenia i ubytki stwierdzone w tym gospodarstwie przez organ administracji rolnej. Przy zakupie tegoż gospodarstwa uważa się również odsadzanie gospodarstwa w całości lub w części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana jest na zakupu żywotności, obrąbów, itp., to gospodarstwo zostało kupno na celu inwestycyjnego, dokonane na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być zakończone po przejęciu gospodarstwa, a następnie na całosci lub części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana jest na celu inwestycyjnego, dokonane na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być zakończone po przejęciu gospodarstwa, a następnie na całosci lub części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana jest na celu inwestycyjnego, dokonane na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być zakończone po przejęciu gospodarstwa, a następnie na całosci lub części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana jest na celu inwestycyjnego, dokonane na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być zakończone po przejęciu gospodarstwa, a następnie na całosci lub części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana jest na celu inwestycyjnego, dokonane na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być zakończone po przejęciu gospodarstwa, a następnie na całosci lub części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana jest na celu inwestycyjnego, dokonane na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być zakończone po przejęciu gospodarstwa, a następnie na całosci lub części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana jest na celu inwestycyjnego, dokonane na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być zakończone po przejęciu gospodarstwa, a następnie na całosci lub części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana jest na celu inwestycyjnego, dokonane na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być zakończone po przejęciu gospodarstwa, a następnie na całosci lub części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana jest na celu inwestycyjnego, dokonane na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być zakończone po przejęciu gospodarstwa, a następnie na całosci lub części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana jest na celu inwestycyjnego, dokonane na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być zakończone po przejęciu gospodarstwa, a następnie na całosci lub części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana jest na celu inwestycyjnego, dokonane na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być zakończone po przejęciu gospodarstwa, a następnie na całosci lub części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana jest na celu inwestycyjnego, dokonane na nakłady inwestycyjne, dokonane w przejętym gospodarstwie rolnym (nakładów finansowych), powinno być zakończone po przejęciu gospodarstwa, a następnie na całosci lub części w ten sposób, że jeżeli na całosci lub części właściwości wykorzystana

700 tisíc

Kilometrov věsmíre

Píše German Titov, Letec-kozmonaut SSSR, Hrdina Sovietského svázu.

Vzrušenie pred startom — Prvé pocity, prvé radosti, prvé pozorovania — Ako v nádhernom kaleidoskope — Prečo sa upokojil G. Titov? — Aká je Zem, aká je Afrika...?

na Zemi. Poobzeral som sa — odrazu som bol spokojný. My kozmonauti sme si na tieto prístroje zvykli pri výcviku a veríme v ich funkciu. V kabíne bolo útulne ako v izbičke. Na pilotom sedadle, pripomínajúcom lehátka, bolo možné sedieť i ležať, pracovať, i odpocívať. Všetko bolo pri rukách a pred očami, bolo možno l'ahko stisnúť ktororuký vek gombičku, každú páku. Odial som mohol riadiť lod za letu, udržiavať rádiové spojenie so Zemou a viesť

Píše German Titov, Letec-kozmonaut SSSR, Hrdina Sovietského svazu.

Píše German Titov, Letec-
kozmonaut SSSR, Hrdina So-
vietského svázu.

Vzrušenie pred štartom —
Prvé pocity, prvé radosti, prvé
pozorovania — Ako v nádher-
nom kaleidoskope — Prečo sa
upokojil G. Titov? — Aká je
Zem, aká je Afrika?

Přeš German Titov, Letec-kozmonaut SSSR, Hrdina Sovětského svazu.

Vzrušenie pred startom —

Prvé pocity, prvé radosti, prvé pozorovania — Ako v nádhernom kaleidoskope — Prečo sa upokojil G. Titov? — Aká je Zem, aká je Afrika...?

★ ★ ★

Iste každého z nás zajíma, ako vyzeral epochálny let majora Titova. Ved' sedemnásť obletov okolo našej Zeme nie je malichernost. Okrem toho, že dáva hlbší pohľad do velečkých trajov, skrytých aj nadherným polohám, vzbudzuje nikdy nepoznané užitočnosti... A tieto dojmy a pocit z letu Vostoka 2 — a v nám druhého sovětského kosmonauta, majora Titova, sme aj my na pokračovaň. Čo všetky sú slová, sme trocha skrátili a dojednovali.

Obzor sa stále rozširoval. Videl som stále čiernie priestory Zeme, zároveň jasného, slnečného svetla. Krajinu bola omlno velkolepejšia, ako tá, ktorú som predtým vidaval pod kridlami reaktívneho lietadla. Farby boli nezvykké, doslova ako na morskej lasture. Dokonca aj svetlo v kabíne bolo také, akoby v preozoroch boli farebnej sklá. Cítil som, ako sa oddieľuje každý stupeň raketky, mesuči lod stále vyšše na vypočítanú dráhu. Chronometre ukazovali, že Vostok-2 sa na ňu skoro dostane. V tomto okamžiku mal nastáť bezváhový stav a ja som sa naň pripravoval. Nastával však plynule, bez toho, aby som ho cítil, keď sa oddeloval posledný stupeň raketky. Prvý pocit bol trochu ľudový — pripadal mi to, ami čo by som sa obrátil a ležal hore nohami. O niekoľko sekund som si však uvedomil, že lod sa dostala na obežnú dráhu. Potvrdili to pristroje a rádiom vedeči, ktorí sledovali zo Zeme pohyb Vostoku-2. Oznámieli mi rádiom parametre dráhy: periheum — 178 km, apogeum 267 km, uhol dráhy k rovníku — 64 stup-

— Start!

Zmočnilo sa ma dôteraz nikdy
neprežíte šťastie a ja som odpo-

vedal práve talk stručne:

- Start, vykonám!
- V tom istom okamihu som pocítil, ako sa milióny koniských sil, spútaných v mohutných motoroch nosnej rakety, dali do boja proti sile zemskej prízažlivosti.
- Nuž, hore sa, rodná moja! —

Raketa sa oddelia od štartovacieho zariadenia, na chvíľu sa zastavila, akoby prekonfávala silný napor vetra. Do kabíny prenikol hromový rachot, raketa sa zachvela, a na ceyzor som nevdojak.

lé telo - dol'ahlia neuveritelná ťar-
cha. Pretaženie sa stále zvyšovalo.
Uvedomil som si, ako je dobré, že
my kozmonauti sme sa tak dlho a
tak úporne pripravovali v centri-

rugach a vibračných zariadeniach, až nás organizmus si zvykol na všecky zvláštnosti kožnopoľného lefu. Hľuk motorov, vibráciu a stále rastúce preťaženie v čase, keď sa ľad do- stávala na obežnú dráhu, som znášal dobré. Nemal som závrat a necítil som sa ani nevetro. Vedomie, zrak i sluch fungovali ako na Zemi. Od prvých okamžikov v rakete som začal pracovať: sledoval som prís- troje, udržiaval som obojsstranné radiové spojenie s velenískym sta- novišfom, a priezorom som pozoro-

val vzdal'ujúcu sa Zem.

Obzor sa stále rozširoval. Videl som stále širšie priestory Zeme, krajiny jasným, slnečným svitom. Krajinu bola omnoho veľkolepsia, pod kridlami som predčom vydaval rád, ktorú som predčom vydaval. Farby boli nezvyčiely, doslova ako na morskej lastúre. Dokonca aj svetlo v kabíne bolo také, akoby v prírozoach boli farebné skla. Cítil som, ako sa oddeluje každý stupeň raket, nesúci lód stále výšie na vypočítanú dráhu. Chronometer ukazoval, že Vostok-2 sa na hučkoru dostane. V tomto okamžiku mal nastáť bezvážny stav a ja som sa naň pripravoval. Nastával však plynule, bez toho, aby som ho cítil, až sa oddeľoval posledný stupeň raketky. Prvý pocit bol trochu čudný — pripadalo mi to, ani čo by som sa obrátil a ležal hore nohami. O niekoľko sekúnd som si však

Bližil sa okamžik vystúpenia z tieňa Zeme. Približoval sa rýchle. Druhy usvit tohto dňa sa pre mňa začal tak, že som na obzore videl jasno oranžový pruh, nad ktorým začali vznikať všetky dúhové farby. Nebo bolo také, ako keby som sa díval krištáľovému hranolom. A už slnečné lúče prenikali cez iluminátory do kabíny. Po nepreniknutelnej noci sa opäť začal jasný deň.

So záujmom som pozoroval Zem, videl som veľké tieky a hory, podľa zafarbenia som pozoroval zorané a nepokosené ľoplia. Dobre bol vidieť mraky. Od snehu ich bolo možné odlišiť podľa modrých tienov, ktoré vŕhalí na Zem. Na obzore bola Žem obklopená bledomodrou žiarou. Glóbus na riadiacom pulte, ktorého pohyb zodpovedal pohybu kozmickej lode, ukázal, že Vostok-2 už uskutočnil prvý oblet okolo Zeme. Potvrdili to i ľahubné hodiny. To, čo uskutočnil 12. apríla Jurij Gagarin, sa dosiahol a Vostok-2 počraňoval vo svojom lete.

O 10.38 hod. moskovského času, keď som letel nad územím Sovietskeho svazu, oznámil som rádiom Ústrednému výboru KSSS, sovietskej vláde a osobne Nikitovi Chrusčovi:

„Let sovietskej kozmickej lode Vostok-2 pokračuje úspešne. Všetky prístroje pracujú normálne. Cítim sa dobre.“

Coskoro prišiel do vesmíru rádiogram N. S. Chruščova: počul som, ako sa mi rozbúchalo srdce. Nikita Sergejevič hovoril v telegrame o tom, že všečti sovietski ľudia sa nesmievame tešia z môjho úspešného letu. Uprímné mi blahoželanie a očakával môj návrat na Zem. Srdečne, otcovské slová N. S. Chruščova vo

Hlavnými úlohami letu kozmickej lode Vostok-2 bolo preskúmať, ktorý vplyv má na ľudskú organizmus vzhľadom k letu po obežnej dráhe, prispôsobenie ľudského organizmu k prostrediu na Zemi a prieskum pracovníckych schopností ľudského tela pri dlhšom pobytu v bezvzdušnom stave. Bolí aj ďalšie úlohy, ale všechny boli závislé od týchto dvoch hlavných. Za 24 hodín letu bol iba každý obej okolo Zeme a využívať prenosy prenosy premeneguľa vypracovaný presný program práce, ktoré musel koordinovať a vykonat. Veľkú bolu rozvrhnuté na hodiny: kedy nadviazať rádiové spojenie so Zemou, kedy vziať do vlastných rúk riadenie kozmickej lode, kedy jest a piť, kedy spáť a kedy sa prebudí.

Do iluminátora svietilo oslnivé slnko, neznesiteľné pre oči; vypol som osvetlenie, aby som šetril bázenu. Čoskoro som však musel žiaľ povoku rozsvietiť — Vostok-2 vpäťal do tienia Žeme a obklopal ho zmená, nepreniknuteľná noc. Na ďalšom zamaste neba žiarili trbliatavý svetelný vekľohladné hviezdy. Pri pohľade na ne som si spomenul na Lemontovové verše: „a hvieza s hviezdou hovorí...“ Po hodine letu, keď som preniesol ľoplia, prišiel do vesmíru rádiogram N. S. Chruščova: počul som,

mne upervili ešte väčšiu istotu, dodali mi novú silu. Ako neskôr hovoril lekár, ktorí zo Zeme sledoval stav môjho organizmu, stal sa môjí tep a dýchanie po tomto rádiograme pokonejší.

Pri druhom oblete, keď som letel nad africkou pevninou odovzdať som pozdrav africkým národom, bojujúcim proti kolonializmu. Všetky pevniny zemegule sa pri pozorovaní z vesmíru odlišujú nie- len svojimi obrysami, ale aj far- bami. Základnou farbou Afriky je žltá s tmavozeleňou šípkami džungľí. Jej povrch sa podobá škvŕnítej leopardej koži. Keď som letel nad africkou pevninou, hned som poznal Saharu, nesmierne oceán zlatohnedého piesku bez akýchkoľvek známok života.

Cely cas som posielal pracovne informacie, do hlavnego štabu na kozmonodrome, velenstvu strediska kozmickeho letu a koordinacno-vypočitovemu stredisku, ktoré bolo od kozmonodromu vzdialené niekol'ko sto kilometrov. Na spracuvani

udajov, ktoré prichadzali z vesmíru a na zabezpečenie letu Vostok-2 sa v niečasťovoval velký počet odborníkov. Vedel som, že všetko čo sa v kabíne deje, každý môj pohyb sledujú v televízii na Zemi stovky ľudových očí. Lekári pomocou najmodernejších metod, rádiotelemedicina a televízie, neustále pozorovali stav môjho organizmu. Najcitlivejšia, aparatúra prenos registrovala bioelektrickú a mechanickú činnosť môjho srdca, intenzitu a tlakbu dýchania a tepolu. Profesor medicíny Vladimír Ivanovič Jazdovskij, ktorí bol na Zemi, vedel o mojom srdci viac, ako som o nom vedať ja sam. Keby som sa bol pri sledovaní svojich objektívnych pocitov niečom pomýli, ako sa to niekoľko stáva s lecami pri lete „nasledovo“, mnohé prístroje a mimoriadne citlivá aparatúra by túto chybu spozorovali. Štúdium vplyvov všetkých činiteľov kozmického letu na činnosť ľudskej organizmu spočívalo na pevnom vedeckom základe, na najširšom využití lekárnej techniky. V zahraničnej tlači a mnoho písalo o škodlivom vplyve kosmického priestoru na psychiku človeka. Mnohí odborníci tvrdili, že človek vo vesmíre podľahne mutúku, že bude tripyt neznásiteľným pocitom osamotenosti. Ja som česťa ani na sekundu nepocítoval odtrhnutie od svojho ľudu, od príateľov a ďalšieho života. Môj fihóžid fosfor wobel vysvetlil o skudruhov, ktorí boli v sovietskej krajine. Jurij Gagarin, ktorý sa dozvedel o začiatku môjho

letu za svojej návštavy v Kanade, na farme známeho amerického priemyselníka, laureáta medzinárodnej Leninovej ceny „Za upevnenie mieru medzi národmi“, Cyrusa Easona, zaslal mi pozdravný telegram. Tento telegram, ktorý prešiel pol sveta, okamžite odovzdali kozmickej lodi Vostok-2 a velmi ma potešíl.

„Drahý German“ — písal Jurij Gagarin — „som celý srdcom s Tebou. Objíjam Ťa, kamarať môj, — bokávam Ťa. So vzrušením sledujem Tvoj let, som presvedčený o úspešnom zakončení Tvojho letu, ktorý znova preslávi našu vekú vlast, nás sovietsky ľud. Do skorého videnia!“.

(Pokračovanie v budúcom čísele.)